

JAARVERSLAG 2018

Obelisk ter herdenking van de 70ste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, in december 2018 opgericht door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als eerbetoon (ontwerp: Bureau Bas Smets) – Thurn en Taxispark

WOORD VOORAF

De klimaatverandering en de gevolgen daarvan worden steeds duidelijker en zorgwekkender. Het bewustzijn omtrent deze problematiek evolueert, met name wat betreft de rol van de steden, die geconfronteerd worden met veel van de milieuproblemen maar die ook een knooppunt van oplossingen en innovatie vormen.

Al 30 jaar werkt Leefmilieu Brussel in zijn diverse vakgebieden aan de uitwerking van een sterk en realistisch milieubeleid, dat via onderhandelingen met de economische actoren en burgers tot stand komt, om een ander ontwikkelingsmodel te creëren. De meest recente voorbeelden hiervan zijn onder andere de Lage-Emissiezone, het uitfaseren van dieselloertuigen, het energie-klimaatplan, het renovatieplan voor gebouwen, het hulpbronnen- en afvalbeheerplan, de herinstructie van het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie (GPCE), enz.

Onze ambitie: de overgang van ons Gewest naar een koolstofarme samenleving stimuleren, van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een regio maken waar het goed is om te leven en op die manier bijdragen tot het behoud van onze planeet.

Dit jaarverslag belicht enkele van de belangrijkste projecten waarvoor onze teams zich in 2018 hebben ingezet. Wij danken hen bij deze voor hun engagement voor de grote uitdagingen van onze tijd.

En de toekomst? In 2019 zullen we vooruitgang boeken op de drie ontwikkelingsassen van ons klimaatbeleid: de vermindering van zowel onze directe als indirecte uitstoot, maar ook de aanpassing aan de gevolgen van de klimaatverandering die nu al voelbaar is bij ons.

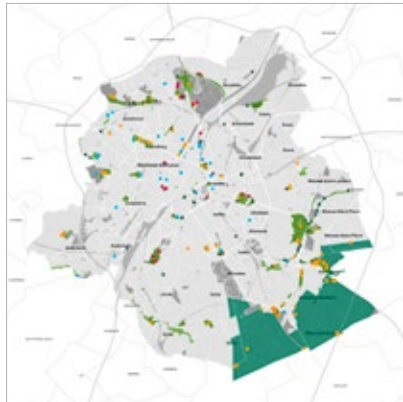
Wat de evolutie van de werking van onze administratie betreft, blijven we inzetten op de flexibiliteit van onze werkmethodes, de digitalisering van onze diensten en een breed draagvlak voor onze diversiteit, of het nu gaat om culturele, generatie- of genderdiversiteit, voor nog betere prestaties ten dienste van de Brusselse burgers.

Veel leesgenot!

F. Fontaine en B. Dewulf

LEEFMILIEU BRUSSEL IS...

1.132 personen van wie
414 medewerkers op het terrein

Actief op het hele gewestelijke grondgebied, via onder meer het beheer van **2.210 ha** gewestelijke **groene ruimten** (ofwel 400 ha parken, 1.685 ha bossen en 125 ha natuurreservaten) en **40.000 m² gebouwen** voor het operationele personeel verspreid over meer dan 80 locaties.

De eerste gewestelijke overheidsinstantie in het Brussels Gewest die een EMAS-erkenning heeft verkregen voor haar hoofdkantoor op Thurn en Taxis. Raadpleeg [onze EMAS 2018-verklaring](#).

671 evenementen georganiseerd in de
gewestelijke parken voor **65.000 deelnemers**

Brigade nr. 1 - Sint-Hubertusdreef in Ukkel in het Zoniënwood: een houtskeletgebouw volgens de passiefnorm

Talrijke duurzame bouwprojecten (gebouwen voor de tuiniers-iersters en parkwachters, bosbrigades, magazijnen, garages, werkplaatsen...) uitgevoerd door gerenommeerde architecten en ontwerpers, om het comfort van de werknemers-neemsters te verbeteren en een dynamiek te creëren in de groene ruimten waarin ze zich bevinden.

LEEFMILIEU BRUSSEL IN 2018

JANUARI

Themajaar Zero Afval
Partnerschappen ter ondersteuning van het dierenwelzijn

MAART

PREMAZ: fonds voor de sanering van door stookolie verontreinigde bodems

Boerenbruxselpaysans: proefproject voor lokale, gezonde en duurzame voeding

Zoniënwood: ontwerp van nieuw beheerplan

MEI

Zomerbars in de Brusselse parken

BELEXPO: tentoonstelling om het bewustzijn voor de stedelijke milieuitdagingen te vergroten

JULI

Naar een koolstofarme en lage-emissiezone

SEPTEMBER

Quiet.brussels: plan voor de preventie en bestrijding van geluidshinder en trillingen

Groene Wandeling: herwaardering van de Dolezweide

NOVEMBER

De zonnekaart: webtool voor de raming van het zonnepotentieel van daken

FEBRUARI

Afvalbeheer: controles van de Brusselse handelszaken

Herziening van de ordonnantie betreffende de milieuvergunningen

APRIL

Leefmilieu Brussel neemt een nieuwe personeelsstrategie aan

JUNI

Good Food-strategie: balans halverwege

AUGUSTUS

De bususmot: doordachte bestrijding van ongedierte

OKTOBER

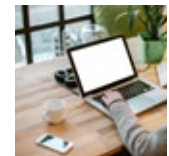
Vervuilingspieken: nieuw noodplan

DECEMBER

Staat van het Brusselse leefmilieu: synthese 2015-2016

Open data bij Leefmilieu Brussel

THEMAJAAR ZERO AFVAL

THEMAJAAR ZERO AFVAL

Het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan wil afval verminderen, en hergebruik, herstelling en recyclage stimuleren.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Zero Afval (ZA) is nauw verbonden met de doelstelling van afval- en grondstoffenbeheer in een systeem van circulaire economie. Alles is begonnen met een burgerbeweging die de hoeveelheid afval die wij produceren wil herleiden tot een verwaarloosbare hoeveelheid. Steeds meer mensen zijn hier voorstander van en om dit doel te bereiken, nemen ze doeltreffende en milieuvriendelijke maatregelen die bovendien heel vaak sociale interactie en solidariteit tussen burgers creëren. We denken onder meer aan gedecentraliseerde compostering, bulkaankopen, Do It Yourself, tweedehandsaankopen, gebruik verkiezen boven bezit, enz. Dit thema werd gekozen vanwege zijn potentieel om de Brusselse bevolking achter een gemeenschappelijk doel te scharen. Leefmilieu Brussel heeft aan het begin van het jaar een heel programma van ZA-acties voorgesteld. Deze acties worden gedragen door de administratie en/of de actoren op het terrein.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan, dat in november 2018 is goedgekeurd, omvat diverse maatregelen om afval te verminderen en hergebruik, herstelling en recyclage te stimuleren. De strategische doelstellingen 2 en 5 van het plan, namelijk “De consumptiegewoonten van de gezinnen veranderen en hen aansporen om te evolueren naar Zero Afval” en “De consumptiegewoonten van bedrijfsactiviteiten veranderen en hen aansporen om te evolueren naar Zero Afval”, zijn bijzonder relevant voor het gekozen themajaar.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Leefmilieu Brussel onderneemt al meer dan 20 jaar actie voor afvalpreventie, zoals blijkt uit de eerste vier goedgekeurde en uitgevoerde preventieplannen. De volgende acties stonden onder meer op het programma:

- bevorderen van gedecentraliseerde compostering (150 gedecentraliseerde composteringslocaties in het Brussels Gewest in 2017);
- verbod op plastic kassazakken voor eenmalig gebruik;
- integratie van een ‘Zero Afval’-component in de projectoproepen “Vooruit met de wijk” (3 ZA-projecten in 2017) en “Agenda Iris 21” (13 ZA-projecten in 2017);
- structurele steun voor de Repair Cafés en de sector van de sociale economie voor hergebruik en recyclage (Spullenhulp, Oxfam, Terre, Leger des Heils, Poudrière en Eco-top) (3.388 ton afval hergebruikt door erkende organisaties in 2016);
- organisatie van de Europese Week van de Afvalvermindering.

Eerste editie van het 'Zero Afval'-salon

THEMAJAAR ZERO AFVAL

Leefmilieu Brussel heeft twee 'Zero Afval'-diensten (facilitatoren) ontwikkeld: één voor gezinnen en één voor handelszaken.

Het themajaar was dus een gelegenheid om bestaande projecten onder de aandacht te brengen en de start van de ZA-projecten voorzien in het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan te versnellen.

Voor het jaar 2018 werden 14 belangrijke projecten voorgesteld, ingedeeld in 4 grote categorieën:

- bewustmakingsacties om het grote publiek in Brussel uit te nodigen om actie te ondernemen (bezoeken, evenementen, coaching, opleidingen, nieuwsbrieven, enz.);
- het opstellen van referentiedocumenten (website, brochure, enz.);
- een sensibiliseringscampagne in de massamedia om te informeren over de nieuwe regelgeving voor plastic zakken;
- projectoproepen per doelgroep (burgercollectieven, handelszaken, verenigingen, bedrijven, maar ook gemeenten en OCMW's).

In dat verband heeft Leefmilieu Brussel twee diensten (facilitatoren) ontwikkeld om de transitie naar Zero Afval te vergemakkelijken: één voor gezinnen en één voor handelszaken.

Begrotingsmiddelen

€ 1.376.000 + € 905.000 voor communicatie

Resultaten

Dit zijn de belangrijkste acties die gedurende het themajaar 'Zero Afval' werden ontwikkeld:

- bijgewerkte versie van de ZA-brochure voor huishoudens (maart 2018);
- ontmoetingen met jeugdbewegingen rond Zero Afval (maart 2018) en methodologische steun voor 'Zero Afval'-zomerkampen (juli 2018);
- bouwweek: stimulering van hergebruik van bouwmaterialen (april 2018);
- organisatie van ZA-rally's in 9 gemeenten tijdens de Recyclageweek (mei 2018);
- Milieufestival gericht op Zero Afval, waaronder een Gezinsdag (juni 2018);
- ZA-brochure voor de scholen (augustus 2018);
- massamediacampagne "Altijd 'n tas op zak!" (september 2018);
- nieuwe ZA-website (september 2018);
- Compost Day (september 2018);
- lancering van de 'Zero Afval'-uitdaging (september 2018);
- Good Food-ontmoetingen rond voedselverspilling (oktober 2018);

THEMAJAAR ZERO AFVAL

Het 'Zero Afval'-salon trok meer dan 10.000 bezoekers.

- internationale conferentie over ZA-steden (focus op organisch afval) (november 2018);
- ondersteuning van schakelfiguren via 4 projectoproepen (Agenda 21 – ZA-gedeelte, Vooruit met de wijk – ZA-gedeelte, ZA-projectoproep voor verenigingen, ZA-projectoproep voor voedingswinkels en horecazaken);
- organisatie van 'Zero Afval'-rally's in 13 gemeenten (december 2018).

Andere, kleinere acties werden ondersteund: een tentoonstelling (Starwaste), evenementen (bv. dag van de 'on-geplande veroudering') of specifieke activiteiten (bv. Zero Afval in de middelbare scholen), enz.

Al deze acties hebben ertoe bijgedragen om de Brusselse bevolking te verenigen rond het thema Zero Afval en om een echte 'Zero Afval'-gemeenschap in het Brussels Gewest op te bouwen:

- 50 gezinnen ingeschreven voor de ZA-Challenge geselecteerd uit 162 geïnteresseerde gezinnen;
- 569 abonnees op de 'Zero Afval'-nieuwsbrief;
- 1.673 fans van de ZA-Facebookpagina;
- 168 gedecentraliseerde composteringsplaatsen;
- 45 geselecteerde ZA-projecten na de projectoproepen (19 Agenda 21 + 7 Vooruit met de wijk + 19 verenigingen) en meer dan 80 handelszaken die geïnteresseerd zijn in de gedecentraliseerde composteringaanpak;
- meer dan 25.000 deelnemers op het milieufestival.

Het hoogtepunt van dit 'Zero Afval'-jaar was ongetwijfeld het 'Zero Afval'-salon dat meer dan 10.000 bezoekers trok. Deze beurs, georganiseerd in de Shed en het BEL op de site van Thurn en Taxis, had tot doel de Brusselaars te informeren over de concrete mogelijkheden om in Brussel om te schakelen naar Zero Afval. Op het programma: 63 standhouders, 13 lezingen en 13 workshops.

Vooruitzichten

Voor zover het voorgestelde actieprogramma rechtstreeks verband hield met de projecten opgenomen in het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan, is het de bedoeling de meeste acties in 2019 te herhalen.

PARTNERSCHAPPEN TER ONDERSTEUNING VAN HET DIERENWELZIJN

PARTNERSCHAPPEN TER ONDERSTEUNING VAN HET DIERENWELZIJN

Het werk van de comités van deskundigen maakt het mogelijk om de wetgeving inzake dierenwelzijn aan te passen en te verfijnen.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Eind 2018 waren er drie comités van deskundigen ter ondersteuning van het dierenwelzijn (DWZ):

- de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn die adviezen uitbrengt over diverse onderwerpen in verband met dierenwelzijn, bestaande uit deskundigen, veldwerkers en maatschappelijk vertegenwoordigers;
- de Brusselse Commissie voor Dierproeven, bestaande uit deskundigen op het gebied van dierproeven;
- de Brusselse Dierentuincommissie, die deskundigen op het gebied van onder meer nieuwe huisdieren groepeert.

Hun werk maakt het mogelijk om de wetgeving inzake dierenwelzijn, dierproeven en het houden van dieren aan te passen en te verfijnen en om richtlijnen of *best practices* te definiëren, en zo bij te dragen tot de ontwikkeling van een DWZ-beschermingsbeleid dat aangepast is aan een stedelijke omgeving zoals het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voldoet aan de maatschappelijke verwachtingen.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

De wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de vele uitvoeringsbesluiten ervan vormen het huidige wettelijke kader en richten ook de verschillende comités van deskundigen op.

Wetgeving en beleid moeten voortdurend evolueren om rekening te houden met de maatschappelijke veranderingen en de wetenschappelijke vooruitgang. De huidige wetgeving houdt bijvoor-

beeld geen rekening met het feit dat dierenasielen een beroep doen op gastgezinnen. Dit zorgt voor bepaalde kwaliteits- en controleproblemen. Er rijzen ook vragen over het houden en fokken van bepaalde diersoorten en -rassen.

Een deel van de wetgeving vloeit voort uit de regelgevingsnormen van de Europese Unie. Het Europees Rekenhof heeft bijvoorbeeld onlangs een audit uitgevoerd van de algemene uitvoering van de meest recente EU-strategie inzake dierenwelzijn en concludeert dat er nog steeds tekortkomingen bestaan met betrekking tot het dierenwelzijn in landbouwbedrijven, tijdens het vervoer en bij het slachten.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Vóór 1 januari 2018 was er slechts één comité van deskundigen, de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn. De toename van het aantal comités van deskundigen heeft het mogelijk gemaakt relevante adviezen in te winnen voor de ontwikkeling van een beleid rond andere thema's, met name op het gebied van dierproeven en nieuwe huisdieren.

Om aan deze behoeften tegemoet te komen, zijn de drie commissies in 2018 verschillende keren bijeengekomen. De Commissie voor Dierproeven en de Dierentuincommissie hebben hun huisreglement en hun agenda's uitgewerkt. Om de interactiesnelheid te verhogen, is er een beveiligd interactief elektronisch platform ter beschikking gesteld van de Commissie voor Dierproeven. Hierdoor konden vele dossiers met administratieve aanpassingen snel worden afgehandeld, waardoor de instellingen hun situ-

PARTNERSCHAPPEN TER ONDERSTEUNING VAN HET DIERENWELZIJN

Het wetenschappelijk onderzoek geeft een beter inzicht in hoe dieren zich voelen en wat hun behoeften zijn. Dit moet tot uiting komen in het beleid.

atie konden regulariseren. De organisatie van een studiedag over de verslagen met statistieken over het gebruik van proefdieren en de realisatie van een eerste hoofdstuk met gewestelijke richtlijnen voor de redactie van deze verslagen, dienden ter ondersteuning van de instellingen. De Dierentuincommissie heeft op haar beurt waardevolle ondersteuning geboden door haar expertise over het houden van dieren die niet op de positieve lijst staan, als antwoord op vragen van individuen. De Raad voor Dierenwelzijn heeft aan het begin van het jaar de thema's bepaald die in 2018 moeten worden besproken. Ondersteund door 3 werkgroepen, een voltijdse medewerker van Leefmilieu Brussel en een externe consultant, heeft de Raad voor Dierenwelzijn 7 adviezen opgesteld over hybride katten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het verbod op "Fold"-katten, occasionele honden- en kattenfokkers, gastgezinnen, het verbod op de verkoop van dieren op markten, en de minimumnormen voor het houden van paardachtigen en katten door particulieren.

Begrotingsmiddelen

€ 8.700 bestemd voor extern advies (door een dierenarts) ter ondersteuning van de Raad en zijn werkgroepen.

Resultaten

In 2018 heeft de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn 7 adviezen uitgebracht aan de Staatssecretaris. Sommige van zijn adviezen zullen leiden tot ontwerpbesluiten als antwoord op de hierboven vermelde tekortkomingen in de wetgeving. Zo zal een besluit het houden en fokken reguleren van bepaalde hybride katten, die niet geschikt zijn om huisdieren te worden, en van een kattenras genaamd "Scottish Fold". Dit kattenras wordt steeds populairder maar vertoont ernstige misvormingen die pijn veroorzaken.

Leefmilieu Brussel zal ook een ontwerpbesluit voorbereiden voor de gastgezinnen. De Raad heeft minimumnormen ontwikkeld voor het houden van huisdieren, zoals paardachtigen, honden en katten. Momenteel bevat de wetgeving slechts een zeer algemeen kader voor het houden van dieren door particulieren. Dit geeft aanleiding tot diverse vragen, klachten en interpretaties. In eerste instantie zullen deze minimumnormen de inspecteurs helpen bij het beoordelen van het niveau van dierenwelzijn wanneer er klachten worden ingediend.

Het begrip dierenwelzijn is in toenemende mate gericht op een constructieve en adviserende benadering van bepaalde aspecten van dierenwelzijn, en niet alleen op het vaststellen van overtredingen. Het wetenschappelijk onderzoek geeft een beter inzicht in hoe dieren zich voelen en wat hun behoeften zijn. Dit moet tot uiting komen in het beleid en moet op termijn ook in de wetgeving worden opgenomen.

In Brussel moeten honden verplicht worden geregistreerd

PARTNERSCHAPPEN TER ONDERSTEUNING VAN HET DIERENWELZIJN

Wat proefdieren betreft, maakt het advies van het comité van deskundigen een grondigere beoordeling van de erkenningsaanvragen mogelijk, voordat deze worden ingewilligd. De uitwerking van richtlijnen voor het opstellen van statistieken over het gebruik van proefdieren zal de instellingen helpen en zal het in de toekomst mogelijk maken een grondige analyse van de situatie uit te voeren om de administratie en het beleid te sturen bij de initiatieven die moeten worden genomen om het beginsel van de 3 V's (vervanging, vermindering en verfijning) beter na te leven. Er is ook een studiedag georganiseerd met een vertegenwoordiger van de Europese Commissie waarop het belang van correcte statistieken voor de evaluatie en verbetering van de Europese wetgeving inzake proefdieren werd benadrukt.

Het houden van nieuwe huisdieren vormt eveneens een uitdaging voor het dierenwelzijn. Aangezien deze dieren speciale zorg nodig hebben en een zeer specifieke levensstijl hebben, hebben de in-

specteurs deskundig advies nodig om te beoordelen of en onder welke omstandigheden dergelijke dieren kunnen worden gehouden.

Vooruitzichten

De adviezen van de comités van deskundigen zullen bijdragen blijven leveren om de wetgeving geleidelijk te verbeteren en het dierenwelzijnsbeleid te doen evolueren overeenkomstig de meest recente wetenschappelijke gegevens en rekening houdend met de toenemende belangstelling van de samenleving voor dit onderwerp.

De Commissie voor Dierproeven zal in 2019 werken aan documenten met richtlijnen en de uitwisseling van goede praktijken met andere nationale comités op Europees niveau. Leefmilieu Brussel zal samen met de commissie werken aan een gemeenschappelijke aanpak voor de evaluatie van de projecten door de verschillende ethische commissies. Beide zullen ook werken aan een betere rechtvaardiging van de pijn die aan dieren wordt toegebracht in verhouding tot de voordelen van elk project, op basis van richtlijnen inzake de "harm-benefit"-analyse.

De Dierentuincommissie zal advies uitbrengen over de uitbreiding van de positieve lijst om het hoofd te bieden aan het stijgende aantal nieuwe huisdieren die gehouden worden door particulieren.

Leefmilieu Brussel heeft ook een contract gesloten met een externe consultant om een audit uit te voeren om te voldoen aan Verordening (EG) nr. 2017/625, die betrekking heeft op slachthuizen, landbouwbedrijven en vervoer. Deze audit zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in staat stellen te antwoorden op de conclusies van de audit van de Europese Rekenkamer.

AFVALBEHEER: CONTROLES VAN DE BRUSSELE HANDELSZAKEN

AFVALBEHEER: CONTROLES VAN DE BRUSSELSE HANDELSZAKEN

Door het gebruik van bepaalde plastic zakken voor eenmalig gebruik te verbieden, richt de wetgeving zich op de ongeveer 20.000 handelszaken in het Gewest.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Het nieuwe regeringsbesluit betreffende het beheer van afvalstoffen "Brudalex" (Bruxelles/Brussel-Déchets-Afvalstoffen-LEX) dat in januari 2017 van kracht geworden is, biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een wettelijk kader aan om over te schakelen op een circulaire economie, door de administratieve rompslomp te verminderen en de selectieve ophalingen en het hergebruik van afvalstoffen te stimuleren.

Brudalex richt zich tot de afvalbeheeroperatoren (bedrijven die zich beroepshalve bezighouden met het beheer van afval (transport, inzameling, verwerking, enz.)), de producenten van producten en de producenten van niet-huishoudelijk afval (bedrijven, openbare instellingen, vzw's, enz.).

Door ook het gebruik van bepaalde plastic zakken voor eenmalig gebruik te verbieden, richt Brudalex zich ook op de ongeveer 20.000 handelszaken in het Gewest.

Vervolgens werden er meer gerichte en meer repressieve controles bij deze handelszaken uitgevoerd, met als doel: bewustmaking en een betere naleving van de wet.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

- BRUDALEX-besluit van 1 december 2016
- Inspectiewetboek (dat het wettelijke kader vormt voor de middelen ter controle en bestraffing van de vastgestelde overtredingen)

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Tot 2017 waren de controles op het beheer van niet-huishoudelijk afval voornamelijk gericht op het informeren en begeleiden van de producenten ervan.

Eind 2017 konden 312 gecontroleerde handelszaken nog steeds niet bewijzen dat hun afval goed werd beheerd en waren er geen controles uitgevoerd op het verbod op het gebruik van bepaalde plastic zakken voor eenmalig gebruik, aangezien Brudalex pas op 1 december 2017 in werking trad.

AFVALBEHEER: CONTROLES VAN DE BRUSSELSE HANDELSZAKEN

Een betere samenwerking met Net Brussel en de gemeenten heeft het mogelijk gemaakt om handelszaken die potentieel in overtreding zijn beter te identificeren.

De procedures en standaarddocumenten zijn dus aangepast om de termijn waarbinnen gecontroleerde handelszaken zich in regel moeten stellen, drastisch te verkorten. Een betere samenwerking, met name door de uitwisseling van meer relevante informatie met Net Brussel en de gemeenten, heeft het mogelijk gemaakt om de handelszaken die potentieel in overtreding zijn beter te identificeren.

Handelszaken die eind 2017, ondanks eerdere controles, nog steeds in gebreke waren, kregen een aanmaning via de telefoon en/of per aangetekende brief. Er werden onaangekondigde controles georganiseerd, zowel verrassingsacties in bepaalde wijken als op basis van informatie van Net Brussel.

Bij vastgestelde inbreuken of bij gebrek aan documenten die hun conformiteit aantonen, werd aan de handelszaken een relatief korte termijn toegekend om het bewijs te leveren dat ze aan de voorschriften voldoen of om zich in regel te stellen.

Na deze termijn werd een proces-verbaal opgesteld en werd de handelaren opnieuw om het bewijs van hun conformiteit gevraagd.

Bij gebrek aan een strafrechtelijke vervolging werd de procedure van alternatieve administratieve boete voor deze proces-verbalen ingeleid. Na analyse van het dossier werden de overtreders uitgenodigd om hun verdedigingsmiddelen voor te leggen. Op basis daarvan en de stukken van het strafdossier heeft Leefmilieu Brussel besloten om al dan niet een boete op te leggen. In geval van beroep bij het Milieucollege werden de beslissingen van de administratie schriftelijk of mondeling verdedigd.

Begrotingsmiddelen

€ 1.550 voor de aankoop van instrumenten om de dikte van plastic zakken te meten

AFVALBEHEER: CONTROLES VAN DE BRUSSELSE HANDELSZAKEN

Dankzij de nieuwe controlestrategie is het aantal handelszaken dat in regel is met de afvalwetgeving in 2018 meer dan verdubbeld ten opzichte van het voorgaande jaar.

Resultaten

De verplichtingen en verbodsbepalingen inzake afvalbeheer en -productie hebben geleid tot inspecties in 689 handelszaken (mobiel of vast). Bij 14% van de geïnspecteerde handelszaken werd een overtreding vastgesteld via een proces-verbaal, of bijna 5 keer meer dan in 2017.

Gezien de vertragingen bij de seponering door het Openbaar Ministerie en bij de verwerking via de administratieveboeteprocEDURE, is nog niet voor alle proces-verbalen die in 2018 zijn opgesteld een boetebeslissing genomen.

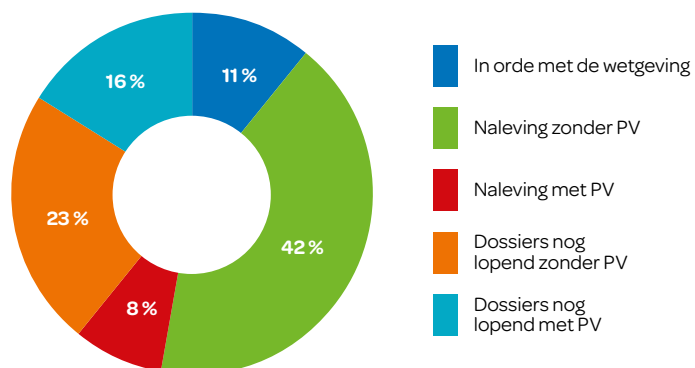
In 2018 hebben de voornamelijk in 2017 en begin 2018 opgestelde proces-verbalen door de inspecteurs van Leefmilieu Brussel, de gemeenten en de politiezones wegens niet-naleving van deze wetten (door handelszaken of andere activiteiten), geleid tot het opleggen van 46 administratieve boetes, of meer dan 4 keer

meer dan in 2017. Voor dit thema is bijgevolg een totaalbedrag van 35.583 euro aan boetes opgelegd.

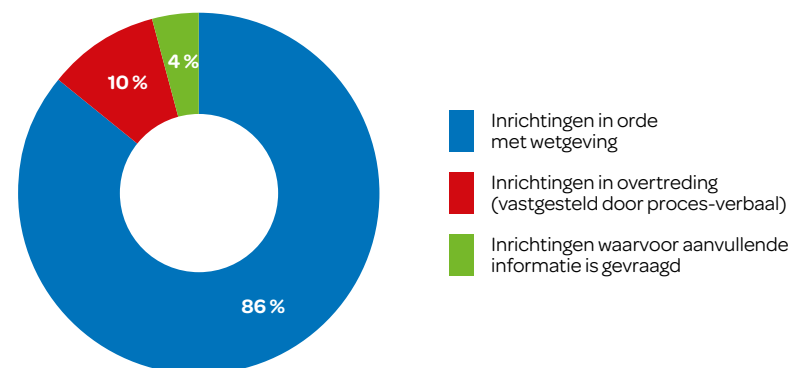
4 overtreders hebben bij het Milieucollege beroep aangetekend tegen de beslissing die hen betreft. 3 boetebesluiten zijn bevestigd door het College, dat in het laatste beroep nog geen beslissing heeft genomen.

Dankzij de invoering van de nieuwe controlestrategie is het aantal handelszaken dat zich in regel heeft gesteld met de afvalwetgeving, in 2018 meer dan verdubbeld ten opzichte van het voorgaande jaar. Wat het verbod op het gebruik van bepaalde plastic zakken voor eenmalig gebruik betreft, heeft 86% van de geïnspecteerde handelszaken zich ondubbelzinnig aan dit verbod gehouden, terwijl voor 4% aanvullende informatie over de samenstelling van de zakken nodig was om te bepalen of dit verbod al dan niet werd nageleefd.

Handelszaken: verplichting om niet-huishoudelijk afval te sorteren en te beheren (conformiteit van de in 2018 verwerkte dossiers)

Handelszaken: verbod op plastic zakken voor eenmalig gebruik
Weergave van de uitgevoerde controles

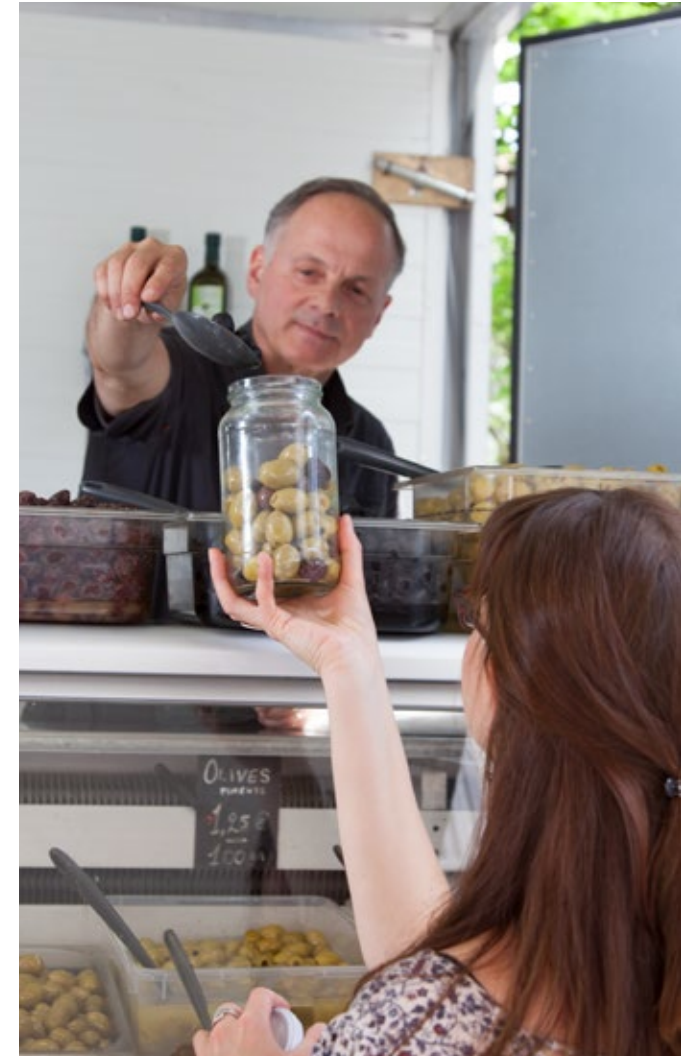

AFVALBEHEER: CONTROLES VAN DE BRUSSELSE HANDELSZAKEN

Vooruitzichten

De samenwerking met de andere Brusselse actoren op het gebied van inzameling en controle zal worden versterkt om het ingezette personeel te rationaliseren en de doeltreffendheid van de controles te vergroten. Deze actoren zullen met name meer aandacht moeten besteden aan sorteren en aan het volume ingezameld afval alsook aan de antwoordtermijn voor afvalproducenten die bij hen een inzamelingscontract willen afsluiten.

Ten slotte is het van essentieel belang dat de wetgeving tot vaststelling van deze verplichtingen en verbodsbepalingen wordt geëvalueerd om de toepassing ervan voor het betrokken publiek, met inbegrip van de handelaars, gemakkelijker en begrijpelijker te maken, de controleerbaarheid ervan te vergroten en uiteindelijk de verwachte doelstellingen voor het beheer van niet-huishoudelijk afval en het gebruik van plastic zakken voor eenmalig gebruik te bereiken.

HERZIENING VAN DE ORDONNANTIE BETREFFENDE DE MILIEUVERGUNNINGEN

HERZIENING VAN DE ORDONNANTIE BETREFFENDE DE MILIEUVERGUNNINGEN

Beschrijving van de uitdaging en doelen

De milieuvergunning, waarvan de afgifte geregeld wordt door een verordening van 5 juni 1997, is een document dat de verplichtingen (technische bepalingen, tijdschema, geluidsnormen, enz.) bevat die de exploitant van een installatie (bv. tankstation, drukkerij, stomerij, enz.) moet naleven.

Het gaat om een onmisbaar document waarvan de door de administratie vastgelegde voorwaarden tot doel hebben de bescherming te garanderen tegen de gevaren, hinder of ongemakken die een inrichting of een activiteit kan veroorzaken voor het milieu, de gezondheid of veiligheid van de bevolking.

Gezien het omslachtige karakter van de verplichte procedures om deze vergunning te verkrijgen en de vraag die uitging van de belanghebbenden, heeft Leefmilieu Brussel, in overeenstemming met de Small Business Act 2016-2025, zich ertoe verbonden de verordening te herzien. Doelstellingen: 1° het verloop van de “gemengde” procedures (gelijktijdige aanvraag van milieu- en stedenbouwkundige vergunningen) verbeteren; 2° de bestaande procedures vereenvoudigen en stroomlijnen.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

- Richtlijn 2014/52/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 16 april 2014 tot wijziging van richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten
- Ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen (OMV)

- Brussels Wetboek voor Ruimtelijke Ordening van 9 april 2004 (BWRO)
- De Small Business Act 2016-2025

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Voor veel beroepsfederaties bleef de milieuvergunning over het algemeen moeilijk te begrijpen en voor de administratie was ze moeilijk te beheren.

Tot 2018 heeft Leefmilieu Brussel de verschillende belanghebbende partijen meermaals geraadpleegd om hun individuele behoeften in kaart te brengen en te integreren in de herziening van de ordonnantie.

In 2018 zijn diverse acties elkaar opgevolgd:

- opstellen van de uitvoeringsbesluiten nodig voor de toepassing van de nieuwe tekst en de overdracht ervan aan de regering;
- organisatie van een symposium om de belangrijkste veranderingen (februari 2019) te presenteren aan overheden en partners;
- voorbereiding van een informatiesessie (maart 2019) voor alle betrokken partijen (bedrijven, studiebureaus, advocaten, federaties, enz.);
- volledige herziening van de administratieve gids voor milieuvergunningen (website van Leefmilieu Brussel);
- nieuwsbericht in *Leefmilieu Brussel News* (LBN).

HERZIENING VAN DE ORDONNANTIE BETREFFENDE DE MILIEUVERGUNNINGEN

De herziening van de ordonnantie verlicht de administratieve verplichtingen van de vergunningsaanvragers en harmoniseert de procedures van de milieu- en stedenbouwkundige vergunningen.

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

De voornaamste genomen maatregelen zijn de volgende:

- wat termijnen en administratieve lasten betreft, moeten effectbeoordelingen slechts het voorwerp zijn van één openbaar onderzoek; verzoeken om verlenging van milieuvergunningen zijn grotendeels vrijgesteld van effectbeoordelingen en van specifieke bekendmakingsmaatregelen (openbaar onderzoek en overlegcommissie);
- wat de coherentie betreft, zijn de procedures voor stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen aan elkaar gespiegeld en geharmoniseerd, met name wat betreft de strikte termijnen voor de afgifte van stedenbouwkundige vergunningen en de mogelijkheden tot wijziging van projecten tijdens de procedure voor deze stedenbouwkundige vergunningen; de gemeenten zullen hun aangiften voor installaties van klasse 3 voortaan efficiënter kunnen beheren (zoals het verspreiden van versterkt geluid na middernacht, verwarmingsketels, kleine veehouderijen, bijenkorven, enz.).

Er zijn ook een aantal kleine verbeteringen die het dagelijks beheer van de dossiers zullen vergemakkelijken, zoals de verplichting om elektronisch te communiceren tussen overheidsdiensten, de plannen die in A3-formaat in plaats van A0 moeten worden verstrekt, de termijnen die zijn aangepast, enz.

Inwerkingtreding gepland voor 20 april 2019.

Vooruitzichten

Door de administratieve verplichtingen van de vergunningsaanvragers te verlichten en de procedures van de milieu- en stedenbouwkundige vergunningen te harmoniseren, verbetert de herziening van de ordonnantie de relatie tussen de aanvragers en het Gewest via een “business friendly” administratie.

De volgende fase moet bestaan uit een volledige herziening van de ordonnantie van 5 juni 1997 en het BWRO om de procedures drastischer te vereenvoudigen en het gezamenlijk beheer van de twee procedures verder te verbeteren.

PREMAZ: FONDS VOOR DE SANERING VAN DOOR STOOKOLIE VERONTREINIGDE BODEMS

PREMAZ: FONDS VOOR DE SANERING VAN DOOR STOOKOLIE VERONTREINIGDE BODEMS

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Het BOFAS-fonds, dat in maart 2004 werd opgericht op basis van een samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten en de federale regering, heeft als doel de financiering van de sanering van bodemverontreiniging door stookolietanks in tankstations die brandstoffen verkopen aan het publiek. Het BOFAS-fonds wordt beheerd door de vzw BOFAS, waarvan de erkenning in maart 2019 afloopt.

BOFAS was niet van toepassing op stookolietanks voor verwarming, en dus was een nieuwe samenwerkingsovereenkomst nodig om te voldoen aan de verplichtingen om bodemverontreiniging te behandelen voor particulieren en bedrijven die met stookolie verwarmen, aangezien de kosten van de werken voor laatstgenoemden hoog waren en de verontreinigingsrisico's moeilijk door verzekeringen konden worden gedekt.

In maart 2018 heeft de uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu (UICL) dus het ontwerp van samenwerkingsakkoord goedgekeurd tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering en de financiering van de bodemsanering van tankstations en stookolietanks voor verwarming. Dit besluit vormt het uitgangspunt voor de oprichting van een nieuw fonds, het PREMAZ-fonds, om burgers die geconfronteerd worden met bodemverontreiniging door hun stookolietanks financieel te ondersteunen.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

- Ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems, gewijzigd door de ordonnantie van 23 juni 2017 en de uitvoeringsbesluiten ervan.
- Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering en de financiering van de bodemsanering van tankstations en stookolietanks voor verwarming.
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 januari 1999 tot vaststelling van de exploitatievoorwaarden voor tankstations.
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 februari 2018 betreffende de opslag van ontvlambare vloeistoffen die worden gebruikt als brandstof.

Met een bodemonderzoek kan de eventuele noodzaak van bodemsanering worden bepaald

PREMAZ: FONDS VOOR DE SANERING VAN DOOR STOOKOLIE VERONTREINIGDE BODEMS

Het PREMAZ-fonds biedt financiële ondersteuning aan burgers die geconfronteerd worden met bodemverontreiniging door hun stookolietanks.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

De besprekingen over het PREMAZ-fonds, die vóór 2018 aan de gang waren, werden voortgezet tussen de 3 gewesten en de federale staat. De belangrijkste verwezenlijkingen van Leefmilieu Brussel voor het jaar 2018 hadden betrekking op:

- de voorbereiding en opstelling van de documenten betreffende het voorontwerp van ordonnantie houdende de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord in eerste, tweede en derde lezing door de regering;
- de voorlegging van het voorontwerp van samenwerkingsakkoord aan de Raad voor het Leefmilieu en aan de Economische en Sociale Raad.

Na de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord door de UICL is een *“Interim Management Team”* opgericht en zijn technische en juridische werkgroepen, waaraan Leefmilieu Brussel deelneemt, gestart met de voorbereiding van een nieuwe vzw die het PREMAZ-fonds zal beheren.

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

Het voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord is eind november 2018 in derde lezing goedgekeurd.

Vooruitzichten

Er moeten concrete procedures worden voorbereid om de werking van het fonds te optimaliseren. Aangezien het fonds zelf actief zal zijn in de drie gewesten, zal het een zo geharmoniseerd mogelijke modus operandi moeten vinden, met inachtneming van de geldende gewestelijke regelgevingen. Met dat doel zijn de gewestelijke administraties vertegenwoordigd in technische en juridische groepen die zijn opgericht in het kader van het *‘Interim Management Team’* dat de werking van de toekomstige vzw die dit fonds zal beheren, voorbereidt.

Zodra het fonds actief is, moeten er communicatie- en informatiecampagnes worden georganiseerd, zodat de potentiële begunstigden van het fonds op de hoogte worden gebracht van het bestaan ervan en er zoveel mogelijk gebruik van kunnen maken. De termijn voor de indiening van de aanvragen zal 3 jaar bedragen vanaf de erkenning van de vzw die het fonds beheert.

**BOERENBRUXSELPAYSANS:
PROEFPROJECT VOOR LOKALE,
GEZONDE EN DUURZAME VOEDING**

BOERENBRUXSELPAYSANS: PROEFPROJECT VOOR LOKALE, GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

BoerenBruxselPaysans vergemakkelijkt en versterkt de lokale voedselproductie en -verwerking volgens ecologische productiemethodes, gericht op de Brusselse verbruikers.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Op 4 februari 2016 besliste de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om een subsidie (maximumbedrag van 5.857.986,49 euro) toe te kennen voor de uitvoering van het project “BoerenBruxselPaysans”. Dit project maakt deel uit van het programma 2014-2020 van de Europese structuurfondsen en het operationeel programma “Investerings voor groei en werkgelegenheid” in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO).

Leefmilieu Brussel, Le Début des Haricots vzw, Terre-en-vue vzw, Groen en Blauw Huis vzw, Crédal vzw en de gemeente Anderlecht zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van dit project, onder de coördinatie van Leefmilieu Brussel.

BoerenBruxselPaysans is gebaseerd op een visie die uitgaat van de transitie van onze voedselsystemen (productie, verwerking, distributie en consumptie) uit respect voor levende wezens en om de mogelijkheden van de toekomstige generaties te waarborgen. Deze visie richt zich, in het kader van het project, op het verbeteren van de veerkracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

BoerenBruxselPaysans heeft als opdracht de lokale voedselproductie en -verwerking (Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn voedingsgrondgebied) te vergemakkelijken en te versterken volgens ecologische productiemethodes, gericht op de Brusselse verbruikers. Het project heeft tot doel hun toegang tot kwaliteitsvoedsel via korte ketens te bevorderen, hun bewustzijn rond duurzaam voedsel in al zijn aspecten te vergroten en hen te betrekken bij de lokale voedseldynamiek.

Het doel is om een proefproject op te zetten dat reproduceerbaar is en dat de gehele duurzame voedselketen, van productie tot consumptie, integreert. In dat opzicht is het project in overeenstemming met de doelstellingen van de Good Food-strategie.

Dit proefproject bevindt zich aan de rand van het voorstedelijke gebied, voornamelijk in Anderlecht (Neerpede en Vogelzang), en heeft de ambitie zich tot het hele Gewest te richten en ook tot de omliggende gebieden daarbuiten.

BoerenBruxselPaysans beperkt zijn actieradius bewust tot de teelt in volle grond (en niet bovengronds).

De doelstelling van het project zal voornamelijk worden bereikt door het ondersteunen van professionele actoren op het gebied van duurzame voeding (in wording, in omschakeling of actief):

- methodologische en technische ondersteuning;
- terbeschikkingstelling van infrastructuren en terreinen;
- ontwikkeling van korte ketens voor verwerking en verkoop.

Ook bewustmakings- en netwerkingsacties gericht op de Brusselse consumenten maken deel uit van het project.

BOERENBRUXSELPAYSANS: PROEFPROJECT VOOR LOKALE, GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

In Brussel is voeding goed voor een kwart van de milieu-impact van een Brussels gezin.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Het EFRO-programma voor 2014-2020 wil innovatieve, inclusieve en duurzame benaderingen ondersteunen. Het Operationeel Programma volgt een globale strategie om de werking van het stedelijk metabolisme van het Gewest te verbeteren. As 3 van het operationeel programma mikt op het “Ondersteunen van de ontwikkeling van een circulaire economie en het rationeel gebruik van grondstoffen in de groeisectoren”.

De economische sector van de duurzame voeding en de horeca is geïdentificeerd als een veelbelovende sector wat betreft werkgelegenheid voor de Brusselaars en gewestelijke economische ontwikkeling. Het is binnen dit wettelijke kader dat het project BoerenBruxselPaysans werd geselecteerd.

De eerste teelt in Neerpede (Anderlecht)

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

In Brussel is voeding goed voor een kwart van de milieu-impact van een Brussels gezin.

De toegang tot kwalitatieve voeding is niet vanzelfsprekend, aangezien 32.000 personen van voedselhulp afhankelijk zijn en een derde van de Brusselaars moet leven van een inkomen dat zich onder de armoedegrens situeert. Het ontwikkelen van een gezonde, kwaliteitsvolle en lokale voeding op basis van korte ketens komt daarbij zowel tegemoet aan behoeften op het vlak van volksgezondheid en levenskwaliteit als in termen van ecologische en sociale verbeteringen. Werken aan de transitie van het voedingssysteem is niet alleen een zeer concreet antwoord op voormelde Brusselse moeilijkheden, maar ook op de grote maatschappelijke en klimatologische uitdagingen van de 21ste eeuw, aangezien de wereldwijde voedselproductie ook sterk afhangt van aardolieproducten.

De stad raakt dichter bebouwd, maar toch beschikt het Brussels Gewest nog over landbouwgrond binnen de grenzen van het gewest (en in de rand), die nog te weinig gebruikt wordt om de Brusselaars te voeden en die moeilijk te mobiliseren is voor nieuwe landbouwers.

Brussel beschikt over 205 ha grond die momenteel voor landbouw wordt gebruikt en aangegeven is bij het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Het grootste deel van de productie uit deze landbouwgebieden is bestemd voor de wereldmarkt en relatief weinig voor menselijke consumptie.

BOERENBRUXSELPAYSANS: PROEFPROJECT VOOR LOKALE, GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

Er is een landbouwtestzone voorzien, een model dat nog niet bestond in Brussel en dat zeldzaam is in de rest van België.

Bovendien bestonden er vóór de start van het project (2015-2016) geen programma's om nieuwe producenten van duurzaam voedsel voor de stad te ondersteunen, noch om hen aan te moedigen een activiteit te starten.

Het project BoerenBruxselPaysans heeft dan ook tot doel het aantal producenten van duurzame voeding te verhogen en tegelijkertijd een reeks activiteiten gerelateerd aan de primaire productie te combineren, om zo een compleet systeem te verkrijgen om de hoeveelheid lokaal en ecologisch geproduceerd voedsel voor de Brusselaars te vergroten. Deze activiteiten omvatten steun voor de verkoop via korte ketens, de verwerking van verse producten, en actieve bewustmaking van de burgers-consumenten, met inbegrip van vrijwilligerswerk op het veld. Het project richt zich op het potentieel van de voorstedelijke rand, dicht bij de stad maar toch nog met voldoende open ruimte om te telen in volle grond.

Wat de primaire productie betreft, voorziet het project BoerenBruxselPaysans in technische en methodologische begeleiding (opleidingen, financiële workshops, enz.) en een actieve zoektocht naar grond die geschikt is voor een nieuwe activiteit. Er is een landbouwtestzone aangelegd, een model dat nog niet bestond in Brussel en dat zeldzaam is in de rest van België, maar veelvoorkomend in Frankrijk: de mensen die hier worden verwelkomd, hebben de mogelijkheid om hun productieactiviteit in bijna reële omstandigheden te testen, met begeleiding en zonder grote investeringen te moeten doen. Deze activiteitstestfase is een laatste stap vóór de installatie, om reeds aanzienlijke resultaten te consolideren.

De eerste jaren van het project waren gewijd aan:

- het opzetten van een landbouwtestzone (op gronden in de gemeente Anderlecht); zeven personen werden er verwelkomd;
- het opstellen van een inventaris van de beschikbare gronden (prospectie) en beginnen met werving;
- beginnen met de globale begeleiding van de projectdragers (financiële workshops, ondersteuning bij productverwerking, marketing, enz.);
- een oproep lanceren tot het indienen van kandidaturen voor een landbouwterrein in de Ketelstraat in Anderlecht, na het bruikbaar maken van de grond en landschapsaanleg;
- op het vlak van infrastructuur: voltooiing van de renovatie van de Taquihoeve (hoofdzetel van het Groen en Blauw Huis en plaats voor culinaire experimenten), start van het renovatieproject van de villa Kattenkasteel, toekomstige hoofdzetel van de landbouwtestzone, start van het project voor de herbestemming van de Ketelhoeve tot multifunctionele locatie bestemd voor actoren op het vlak van duurzame voedselproductie;
- het opzetten van sensibiliserings- en vrijwilligersactiviteiten;
- het opzetten van de communicatie over het project en over de beschikbare hulpmiddelen.

Begrotingsmiddelen

€ 408.819,98 toegewezen aan het project in 2018

BOERENBRUXSELPAYSANS: PROEFPROJECT VOOR LOKALE, GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

De productie van de nieuwe boeren heeft het mogelijk gemaakt om verschillende SAGAL-aankoopgroepen op te richten en restaurants te voorzien van lokale en duurzame producten.

Resultaten

Het deel van het project dat door Leefmilieu Brussel wordt uitgevoerd, bestaat uit de coördinatie en activering van twee infrastructuren: een oude boerderij en een landbouwterrein.

In 2018 is, naast de doorlopende coördinatie, de volgende vooruitgang geboekt:

- einde van de werf voor de landschapsaanleg van het landbouwterrein in de Ketelstraat: vrijmaken van de bebouwbare oppervlakten, weg, hagen, beschutting, serre ...;
- aanwijzing van de groep personen voor de bezetting van de landbouwgrond van 1 ha in de Ketelstraat. De selectie vond plaats via een oproep tot gegadigden en vervolgens tot kandidaturen onder leiding van Leefmilieu Brussel. De grond is eigendom van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en wordt beheerd door Leefmilieu Brussel. De bedoeling van het “Ketelveld” is om duurzame voeding te produceren, ermee te koken en ervoor te sensibiliseren. De teelt is gestart in het voorjaar van 2018, de oogsten zijn verwerkt tot soepen die verkocht konden worden en er werden workshops gehouden;
- aanwijzing van de architecten voor de renovatie en herbestemming van de voormalige Ketelhoeve tot productieruimte (conservenfabriek, logistiek voor de samenstelling van voedselmanden, bakkersatelier, kleine eetgelegenheden, verkoop en informatie, lokalen voor beheer en ontvangst van vrijwilligers, enz.). Na afloop van een overheidsopdracht onder leiding van Leefmilieu Brussel kon het ontwerpteam beginnen met het maken van schetsen.

Deze acties hebben ook geleid tot een verbinding van het terrein met het landschap. Het uitzicht van het landschap zal de komende jaren nog veranderen, omdat de randbeplantingen nog jong zijn.

Voorlopig zijn de andere vorderingen van Leefmilieu Brussel niet zichtbaar op het terrein, maar de herinrichting, renovatie en heropbouw van de oude boerderij zullen ontegensprekelijk een kwalitatieve bijdrage leveren aan de wijk en aan heel Brussel via haar productieactiviteiten.

De 5 andere partners hebben ook hun deel van het project uitgevoerd (voortzetting van de activiteiten van de landbouwtestzone, oproep tot kandidaturen voor een terrein in Neerpede, voortzetting van de begeleidingsactiviteiten en workshops, versterking van de communicatie, enz.). De inrichting van een landbouwtestzone heeft het gebruik van de Vogelzangvallei, waar weinig volk kwam en waar het onveilig was, sterk verbeterd. Daarnaast heeft de productie van deze nieuwe boeren het mogelijk gemaakt om verschillende SAGAL-aankoopgroepen op te richten en restaurants te voorzien van lokale en duurzame producten. De bewustwording van het publiek kon worden versterkt en een groot aantal economische actoren werd begeleid en/of op weg geholpen.

BOERENBRUXSELPAYSANS: PROEFPROJECT VOOR LOKALE, GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

De toegang tot landbouwgrond is de belangrijkste en moeilijkst op te lossen uitdaging.

Vooruitzichten

Het project loopt door tot eind 2021-2023 voor de infrastructuurwerken in zijn huidige vorm, d.w.z. met financiering die voornamelijk afkomstig is van het EFRO. Wat de acties van Leefmilieu Brussel betreft, is het de bedoeling het project van de Ketelhoeve uit te voeren, de inrichting van het Ketelveld af te ronden, en de coördinatie van het project voort te zetten. In het kader daarvan zal de vraag naar de voortzetting van het project na afloop van de EFRO-financiering worden behandeld in 2019 en de volgende jaren.

Het is nog te vroeg om de te nemen vervolgmaatregelen te bespreken, aangezien het project nog niet is afgerond. De kwestie van de ondersteuning en begeleiding van producenten van duurzame voedselproductie in Brussel zal centraal staan, met onder meer de grote moeilijkheid van de toegang tot landbouwgrond. De Good Food-strategie zal een goede ondersteuning zijn, en BoerenBruxselPaysans zal zijn expertise ten dienste stellen om het project verder te oriënteren.

De uitdagingen voor de toekomst zijn talrijk. De toegang tot landbouwgrond is momenteel de belangrijkste en moeilijkst op te lossen uitdaging. De kwestie van een efficiënte logistiek om lokale producten tot in de verkoopnetwerken te krijgen, is eveneens van cruciaal belang.

Bovendien zal er parallel met de invoering van nieuwe activiteiten een mentaliteitsverandering moeten komen ten aanzien van een fatsoenlijk loon voor de producenten.

ZONIËNWOOD: ONTWERP VAN NIEUW BEHEERPLAN

ZONIËNWOUDE: ONTWERP VAN NIEUW BEHEERPLAN

Als gevolg van de klimaatverandering zal er geen beukenbos meer zijn op meer dan 90% van de oppervlakte van het Zoniënwoud.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Sinds de ministersconferenties van Helsinki in 1993 en Lissabon in 1998, heeft Europa zich ertoe verbonden zijn bossen op een duurzame manier te beheren. Aangezien de Belgische staat ondertekenende partij was bij de twee verdragen die daaruit zijn voortgekomen, moet hij de beginselen van duurzaam beheer op zijn hele grondgebied toepassen.

In deze context heeft Leefmilieu Brussel een eerste beheerplan voor het Zoniënwoud opgesteld, dat in 2003 door de Brusselse regering werd goedgekeurd.

Dit plan, dat nog steeds van kracht is, heeft met name tot doel het landschappelijke uitzicht van de beukenkathedraal op 50% van het grondgebied van het woud te behouden en de natuurlijke regeneratie van de bomenpopulaties te bevorderen.

Vandaag, rekening houdend met de intergewestelijke structuurvisie, de aanwijzing van het woud als Natura 2000-gebied en de meest recente gegevens inzake instandhouding van het erfgoed, behoud van de biodiversiteit en klimaatverandering, is de ontwikkeling van een nieuw beheerplan noodzakelijk.

Dit multifunctionele plan zal de grote lijnen van de werkzaamheden weerspiegelen die de bosbeheerders voorstellen voor de komende 24 jaar (periode 2018-2042).

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

- Opname van de “primaire en oude beukenbossen van de Karpaten en andere regio’s van Europa” (inclusief het Grippensdelle-reservaat in het Zoniënwoud) op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO (12/07/2017)
- Besluiten voor de aanwijzing van Speciale Beschermingszones (SBZ’s I, II en III) (2015-2016)
- Beheerplan van het Brusselse Zoniënwoud (2003)
- Boswetboek van 1854
- Structuurvisie voor het Zoniënwoud (2008)
- Intentieverklaring betreffende de intergewestelijke samenwerking in het kader van de ontwikkeling en het beheer van het Zoniënwoud (10/11/2008)
- Akkoord tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het overlegmodel in het kader van de structuurvisie voor het Zoniënwoud (30/04/2012)
- Akkoord tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de oprichting van een “Stichting Zoniënwoud” (23/03/2018).

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

De denkoefening over de uitwerking van een ontwerp van een nieuw plan is in 2014 van start gegaan met alle betrokken partijen. Aan de basis van deze denkoefening lag een studie uit 2013 over de gevolgen van de klimaatverandering en de positie van de beuk in het Zoniënwoud, die heeft aangetoond dat er geen beukenbos meer zal zijn op meer dan 90% van de oppervlakte.

ZONIËNWOD: ONTWERP VAN NIEUW BEHEERPLAN

De goede evolutie van de staat van instandhouding en de gezondheidsevolutie van de bomenpopulaties ten opzichte van de gevolgen van de klimaatverandering, moeten worden geobserveerd.

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

Het ontwerp van nieuw beheerplan voor het Zoniënwoud (periode 2018-2042) werd door de regering in maart 2018 bij de eerste lezing goedgekeurd.

Na het openbare onderzoek in mei en juni werd het ontwerpplan herzien en voor advies naar Monumenten en Landschappen gestuurd.

De definitieve goedkeuring van het plan wordt eind februari 2019 verwacht.

Vooruitzichten

Op verzoek van Monumenten en Landschappen zal een historische studie worden uitgevoerd naar de oude bomenrijen. De uitwerking van de bos- en gezondheidsinventarissen en van de inventarissen over de Natura 2000-doelstellingen zal eveneens moeten worden voortgezet om de goede evolutie van de staat van instandhouding te observeren en de gezondheidsevolutie van de bomenpopulaties ten opzichte van de gevolgen van de klimaatverandering in het oog te houden.

Ook een communicatie- en bewustmakingscampagne naar het grote publiek toe zal noodzakelijk zijn. Het Huis van het Zoniënwoud, de ontwikkeling van de onthaalpoorten (Rood Klooster, Renbaan van Bosvoorde) en de Stichting Zoniënwoud kunnen hiertoe bijdragen.

Ten slotte zullen de terreinploegen moeten worden opgeleid in ongelijkvormig bosbeheer.

LEEFMILIEU BRUSSEL NEEMT EEN NIEUWE PERSONEELSSTRATEGIE AAN

LEEFMILIEU BRUSSEL NEEMT EEN NIEUWE PERSONEELSSTRATEGIE AAN

De talenten van Leefmilieu Brussel zetten hun expertise in om de opdrachten van de administratie uit te voeren.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

In een veranderende omgeving moet Leefmilieu Brussel het hoofd bieden aan 4 grote strategische uitdagingen:

- zijn ecologische en sociale transitie tot stand brengen;
- flexibel worden;
- slagen in zijn digitale transformatie;
- een diversiteitsbeleid voeren.

Daarom heeft de Directieraad zijn wens uitgesproken om een relevante en duurzame HR-strategie te ontwikkelen, ten voordele van de volgende organisatieniveaus:

1. een organisatie steunend op 5 fundamentele menselijke waarden, die verbindend en zingevend zijn voor iedereen (aantrekkelijk zijn, open zijn, leergierig zijn, gelukkig zijn en performant zijn);
2. een gedurfd HR-beheer, dat de zaken vanop een afstand bekijkt en zorgt voor een positieve impact op zowel de interne als de externe gemeenschap;
3. een geëngageerde managementgemeenschap die de HR-strategie gebruikt om haar teams en hun talenten te ontwikkelen;
4. de talenten van Leefmilieu Brussel die hun expertise inzetten om de opdrachten van de administratie uit te voeren in een sfeer van samenwerking, verantwoordelijkheid en vertrouwen.

Meer bepaald ging het om het definiëren van de ontwikkelingsuitdagingen en actieprioriteiten, door de huidige terugkerende praktijken en taken in vraag te stellen en instrumenten in te voeren ter ondersteuning van het loopbaanbeheer van de medewerkers en het people management van de teams.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

/

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

De overgangcontext waarin Leefmilieu Brussel sinds 2014 verkeert, heeft geleid tot een HR-beheer dat de overgang van personeelsadministratie naar personeelsmanagement ondersteunt en zo de maatschappelijke uitdaging van het aantrekken en behouden van talent aangaat.

Deze transformatie houdt rekening met de impact van elementen buiten de administratie, zoals veranderingen in statuut en sociale wetgeving, maar ook van interne elementen zoals de implementatie van de rol van HR Partner en de versterking van de rol van Diversiteitsmanager, de herziening van het evaluatiesysteem naar een jaarlijks systeem gebaseerd op een competentiekader, de nieuwe versie van *onboarding* (integratie van nieuwe medewerkers), enz.

LEEFMILIEU BRUSSEL NEEMT EEN NIEUWE PERSONEELSSTRATEGIE AAN

De ontwikkelingen en projecten moesten steeds meer rekening houden met de toenemende klant- en resultaatgerichtheid binnen Leefmilieu Brussel.

Deze ontwikkelingen en projecten moesten steeds meer rekening houden met de toenemende klant- en resultaatgerichtheid binnen Leefmilieu Brussel, maar ook met de ontkokering van de diensten ten voordele van een grotere transversaliteit, en ten slotte met de generatieoverschrijdende samenwerking door de langere loopbanen.

Leefmilieu Brussel heeft zich hiervoor laten bijstaan door een externe consultant (van het bedrijf Happyformance) voor de uitwerking van een 'human resources'-strategie.

Gedurende heel 2018 zijn er om beurten workshops gehouden met de leden van de Directieraad, de Managers en HR. In april 2018 is een enquête gehouden onder de gehele managementgemeenschap. Zowel naar de deelnemers aan de workshops als naar alle medewerkers is gecommuniceerd om hen te informeren over het project en de voortgang ervan.

Begrotingsmiddelen

€ 82.500

Resultaten

Zes strategische actiepijlers, 33 strategische subactiepijlers en 162 strategische acties werden geformuleerd tijdens dit cocreërende definitiewerk dat geïnspireerd werd door externe presentaties.

De managers gaven hun mening over het belang van de acties en de HR-leden over hun prioriteitsniveau, waardoor een nuttige rangschikking voor de start van de implementatiefase mogelijk werd.

De eerste twee pijlers hebben meer bepaald betrekking op de context waarin Leefmilieu Brussel en zijn beroepen opereren. Door de vraag te stellen naar het waarom, zijn de pijlers van *openheid naar de buitenwereld* en van *evolutie van de beroepen* geïdentificeerd.

Vervolgens werd de vraag gesteld naar de instrumenten en de organisatie die nodig zijn om zo goed mogelijk op deze context in te spelen, waaruit de pijlers *Flexibiliteit* en *Vereenvoudiging en Digitalisering* naar voren kwamen. Zij geven antwoord op de vraag hoe deze strategie moet worden uitgevoerd.

Daarna kwam de vraag naar degenen voor wie deze tools bestemd zijn, namelijk de betrokken personen die interageren met de context. Het gaat om de *Talenten* en "*Communities*" die ontwikkeld moeten worden en de *Managers van morgen*. Deze laatste twee pijlers beantwoorden de vraag voor en met wie HR deze HR-strategie definieert en zal implementeren.

LEEFMILIEU BRUSSEL NEEMT EEN NIEUWE PERSONEELSSTRATEGIE AAN

Vooruitzichten

Met de voltooiing van de definiëeringsfase van de strategie van Leefmilieu Brussel voor zijn human resources, begint de uitvoeringsfase van deze strategie, die de jaren 2019 tot 2024 bestrijkt.

Deze implementatie zal gebaseerd zijn op de algemene uitdagingen van de strategische actiepijlers, maar ook op de lijst van acties waaraan de HR-medewerkers een prioriteitsvolgorde en de managers een volgorde van belangrijkheid hebben gegeven.

Om deze implementatie te ondersteunen en te optimaliseren, zal een projectmethodologie worden toegepast. In dat kader is het niet alleen noodzakelijk om de actoren (sponsors, coördinator, projectmanager, enz.) te bepalen, maar ook de succesindicatoren, de timing en de benodigde personeelsleden en materiële middelen. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de bestuurs- en communicatieaspecten om te zorgen voor samenhang met de algemene strategie van Leefmilieu Brussel en een cocreërende aanpak.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de bestuurs- en communicatieaspecten.

ZOMERBARS IN DE BRUSSELSE PARKEN

ZOMERBARS IN DE BRUSSELSE PARKEN

De kiosken hebben tot doel een sociale band te creëren tussen de gebruikers, lokale initiatieven op het gebied van duurzame voeding te promoten, en het groene erfgoed van Brussel op te waarderen.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Het door Leefmilieu Brussel ontwikkelde project bestond uit de installatie van vijf zomerbars met een klein aanbod van eten en drinken met respect voor het Good Food-charter, in verschillende parken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Jubelpark in Brussel, Dudenpark in Vorst, Ter Kamerenpark in Elsene, Koning Boudewijnpark in Jette en Georges Henripark in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Deze kiosken waren open tijdens de lente- en zomerperiode, van begin mei tot eind september. De structuren zijn volledig demonteerbaar en worden in de winter opgeslagen om in het voorjaar weer te worden opgebouwd. Deze kiosken zijn bedoeld voor de gebruikers van de groene ruimten, zowel Brusselaars als Belgische en buitenlandse bezoekers, en hebben tot doel een sociale band te creëren tussen de gebruikers, lokale initiatieven op het gebied van duurzame voeding te promoten, en het groene erfgoed van Brussel op te waarderen door het opzetten van een verenigende en recreatieve activiteit, op een plaats waar design en duurzame ontwikkeling gemakkelijk worden geapprecieerd, rond een lekker gerecht of een goed glas!

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

/

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

In 2016 werd het eerste prototype van een zomerbar geïnstalleerd in het Dudenpark, in het kader van de biënnale Parckdesign.

Dit experiment was een massaal succes en deed het idee rijzen om deze zomerbar ook op andere locaties te reproduceren, onafhankelijk van de biënnale:

- begin 2017: lancering van een opdracht voor de bouw van vijf verbeterde zomerbars in vergelijking met het prototype van 2016; deze nieuwe structuren kunnen worden gedemonteerd en opgeslagen voor de winterperiode;
- juni 2017: installatie van de vijf zomerbars in de parken voor een periode van vier maanden;
- eind 2017: lancering van een opdracht voor de montage, demontage en opslag van de zomerbars, alsook een contract voor het schilderen ervan;
- mei 2018: installatie van de vijf zomerbars voor het seizoen 2018, dat dit keer vijf maanden zal duren, tot eind september.

Begrotingsmiddelen

€ 173.500

ZOMERBARS IN DE BRUSSELSE PARKEN

In elk park worden er in het kader van de zomerbars activiteiten voor het publiek georganiseerd.

Resultaten

De vijf zomerbars zijn voor het tweede jaar op rij geïnstalleerd en al snel bleek dat het publiek er weer opgetogen over was. In elk park worden in het kader van de zomerbars ook activiteiten voor het publiek georganiseerd. Sommige van deze activiteiten worden echte trekpleisters voor de buurt (bijvoorbeeld het dansfeest in zomerbar Henri, in het Georges Henripark, elke zaterdagnamiddag).

Vooruitzichten

Voor 2019 en de toekomst wil Leefmilieu Brussel het concept van de zomerbars op twee aspecten uitbreiden:

- enerzijds wordt het netwerk van zomerbars uitgebreid met de opening van twee nieuwe vestigingen, wat hun aantal op zeven brengt, verspreid over verschillende groene ruimten die een steeds groter deel van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beslaan;
- anderzijds wil Leefmilieu Brussel, via het concept van de zomerbars, een project ontwikkelen dat een hele reeks thema's samenbrengt die beheerd worden door de administratie, om ze aan het publiek voor te stellen in een aangename en ontspannende omgeving. Zo hebben de uitbaters van de kiosken zich bijvoorbeeld geëngageerd om het Good Food-charter na te leven, dat bestaat in het aanbieden van producten uit de biologische landbouw en korte ketens. Op die manier wil Leefmilieu Brussel de gebruikers van de kiosken bewustmaken van de problematiek van duurzame voeding, maar op een leuke en onrechtstreekse manier. Voor het volgende seizoen

zal het thema geluid worden behandeld via de installatie van infoborden die het geluidsniveau van de zomerbars aangeven; doel hiervan is het publiek bewuster te maken van het probleem van geluidshinder in een stedelijke omgeving.

Ten slotte zullen de uitbaters worden uitgenodigd om meer activiteiten voor te stellen, steeds in verband met het sociale weefsel en het verenigingsleven van de locatie, om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de verwachtingen van de bewoners van de wijk.

Dezelfde architectuur, hetzelfde ontwerp, hetzelfde concept, maar in elk park op een optimale en aangepaste manier gepositioneerd, en perfect passend bij elke locatie. De kiosken fungeren als platformen voor de gebruikers, die ze zich eigen maken en de betekenis en functie ervan bepalen. Hoewel de ontwerpen bijna identiek zijn, verschilt de sfeer die er heerst dus aanzienlijk, wat de kiosken ook aantrekkelijk maakt voor een meer rondtrekkend publiek, dat de specifieke kenmerken van elke locatie kan waarderen.

**BELEXPO: TENTOONSTELLING OM
HET BEWUSTZIJN VOOR DE STEDELIJKE
MILIEU-UITDAGINGEN TE VERGROTEN**

BELEXPO: TENTOONSTELLING OM HET BEWUSTZIJN VOOR DE STEDELIJKE MILIEU-UITDAGINGEN TE VERGROTEN

BELEXPO biedt een moderne en positieve kijk op de uitdagingen: de impact van onze levenswijze en de oplossingen die we dagelijks kunnen toepassen.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

In de nieuwe hoofdzetel op Thurn & Taxis, waarheen de administratie in november 2014 is verhuisd, heeft Leefmilieu Brussel het BEL opgericht, een informatie- en tentoonstellingscentrum op milieugebied, dat zich richt tot particulieren, professionals, verenigingen en scholen van het Gewest.

Het BEL is georganiseerd rond 4 assen:

- een ontvangst- en informatieruimte: gespecialiseerd documentatiecentrum en ontmoeting met algemeen adviseurs van de Dienst Info-Leefmilieu;
- een congrescentrum;
- een restaurantgedeelte met een toonaangevende kantine en cateringdienst volgens de aanbevelingen van duurzame voeding;
- een permanente tentoonstellingsruimte: "BELEXPO, samen zorgen voor de stad van morgen".

BELEXPO wil een unieke tentoonstelling in Europa zijn over het leefmilieu in de steden van de 21ste eeuw. De tentoonstelling biedt een interactieve en speelse ervaring aan schoolgroepen, maar ook aan gezinnen en iedereen die belangstelling heeft voor de milieu-uitdagingen in de stad. Doel is een moderne en positieve kijk op deze uitdagingen te bieden, door voornamelijk de impact te schetsen van onze levenswijze en de oplossingen die dagelijks moeten worden toegepast om hierop een antwoord te bieden.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

/

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Het ontwerp van de BELEXPO begon in 2014, onder leiding van Nicolas Saint-Cyr, een Belgisch-Canadese museumkundige die bekendstaat om zijn thematische tentoonstellingsprojecten in Canada, de Verenigde Staten en Europa. Samen met de Belgische scenografe Claire de Visscher heeft hij een bezoekerservaring gecreëerd die zowel leerrijk als speels en interactief is.

Bij het ontwerpen van de tentoonstelling werd ook het doelpubliek betrokken: jongeren hebben kunstwerken gemaakt en een film "de gedroomde stad"; de begrijpelijkheid van de afbeeldingen en interactieve installaties werd uitgetest in klassen en de pedagogische inhoud werd opgesteld samen met leerkrachten en pedagogisch adviseurs.

Deskundigen van Leefmilieu Brussel hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het bepalen van de inhoud.

Vanaf 2017 heeft Leefmilieu Brussel de handen ineengeslagen met gespecialiseerde bedrijven om de interactieve ruimtes te creëren.

BELEXPO: TENTOONSTELLING OM HET BEWUSTZIJN VOOR DE STEDELIJKE MILIEU-UITDAGINGEN TE VERGROTEN

Begin januari 2018 zijn de montagefasen van de verschillende eilanden begonnen. In april werden tests in echte omstandigheden uitgevoerd, met klassen en personeel, waarna eind mei de officiële opening volgde.

De uitbatingsfase van de BELEXPO is dus eind mei van start gegaan, wat onder meer inhoudt:

- de ontvangst en begeleiding van de bezoekers door een team van animatoren;
- onderhoud van en technisch advies over de tentoonstelling voor een efficiënte werking;
- de invoering van een systeem voor onlineboekingen en geautomatiseerde ticketverkoop;
- telefonische hulp bij het boeken;
- afstemming met de andere activiteiten van het BEL.

Een promotiecampagne heeft het project onder de aandacht gebracht en veel klassen aangezet tot een bezoek.

Begrotingsmiddelen

€ 3.000.000 voor het hele project.

Resultaten

De permanente tentoonstelling strekt zich vandaag uit over 700 m². Ze is 6 dagen per week geopend en biedt een 2 uur durend avontuur langs tien interactieve eilanden: de stad op een andere manier zien, in de stad leven en overlast oplossen, zich verplaatsen, zich ontspannen in de groene ruimten, huisvesting vinden, zich voeden, werken en nieuwe beroepen ontdekken, anders consumeren, samenwerken, de gedroomde stad.

In elke wijk voeren de bezoekers, die een digitale armband dragen, opdrachten uit. Hun resultaten worden samengevoegd tot een online bezoeksrapport, bestaande uit pedagogische fiches, de inhoud van de tentoonstelling en aanvullende informatie, als ook een reeks mogelijke acties ten gunste van het milieu. Op openbare pleinen zijn er kunstwerken die de route bebakenen.

Meer dan 8.000 mensen hebben BELEXPO al bezocht, voornamelijk klassen van 9 tot 14 jaar uit het Brussels Gewest.

Deze nieuwe tentoonstelling vormt een aanvulling op het bestaande aanbod van milieueducatie in het Gewest:

- het verbreedt de educatieve strategie: een groter panel van betrokken leerkrachten, onthaal van jeugdbewegingen en gezinnen, onthaal tijdens evenementen in het BEL;
- het biedt een transversale aanpak van de milieuproblemen via de stedelijke leefgewoontes;
- het originele pedagogische parcours maakt het bezoek voor de leerlingen veel rendabeler door het te integreren in het leerprogramma.

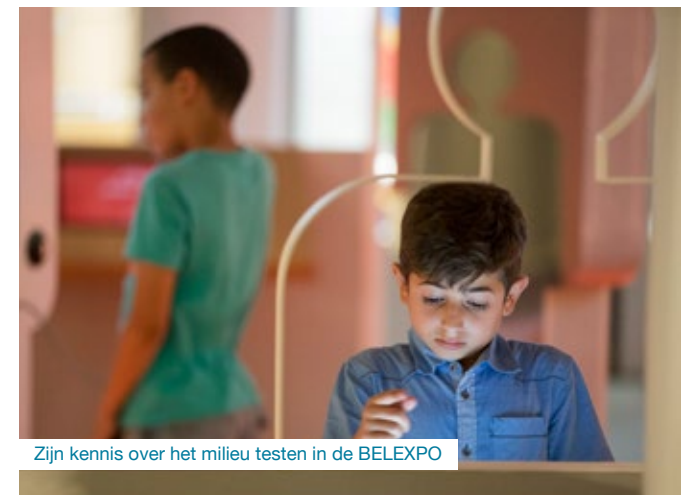
BELEXPO: TENTOONSTELLING OM HET BEWUSTZIJN VOOR DE STEDELIJKE MILIEU-UITDAGINGEN TE VERGROTEN

Vooruitzichten

De voornaamste uitdagingen zijn:

- op kruissnelheid ongeveer 20.000 bezoekers per jaar bereiken (binnen twee tot drie jaar); in dat verband worden er drie promotiestrategieën ingezet: reclamecampagnes om het project zichtbaar te maken en te positioneren, het opzetten van partnerschappen met andere structuren – musea en museumnetwerken, coördinatie *Accueil Temps Libre*, verenigingen, enz. – en de uitbreiding van het publiek buiten de gewestgrenzen en de scholen alleen;
- ervoor zorgen dat de leerkrachten trouwe bezoekers worden en hen in staat stellen bij te dragen tot de inhoud, via uitwisselingsworkshops, deelname aan het Bubble-netwerk, de ontwikkeling van nieuwe activiteiten na het bezoek, op de site van Thurn & Taxis, enz.;
- de digitale strategie evalueren en aanpassen aan de behoeften van het publiek;
- voortdurende vernieuwing organiseren om mee te blijven met de actualiteit op het gebied van milieu. Doelstellingen zijn de verbetering van het parcours, de integratie van kunstwerken, de actualisering van interactieve en visuele elementen, een nieuwe film “de gedroomde stad”, het uitwerken van nieuwe thema's, de verbetering van de onthaalruimtes.

BELEXPO wil op kruissnelheid ongeveer 20.000 bezoekers/jaar bereiken (binnen twee tot drie jaar).

Zijn kennis over het milieu testen in de BELEXPO

GOOD FOOD-STRATEGIE: BALANS HALVERWEGE

GOOD FOOD-STRATEGIE: BALANS HALVERWEGE

De strategie werd goedgekeurd voor 5 jaar, met een evaluatie halfweg in 2018.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

In Brussel is voeding goed voor een kwart van de impact die een Brussels gezin heeft op het milieu. De toegang tot kwalitatieve voeding is niet vanzelfsprekend, aangezien 32.000 personen van voedselhulp afhankelijk zijn en een derde van de Brusselaars moet leven van een inkomen dat zich onder de armoedegrens situeert. Het ontwikkelen van een gezonde, kwalitatieve en lokale voeding op basis van korte ketens komt daarbij zowel tegemoet aan behoeften op het vlak van volksgezondheid en levenskwaliteit als wat betreft ecologische en sociale verbeteringen. Actie ondernemen op het niveau van de transitie van het voedselsysteem is een zeer concreet antwoord op deze Brusselse uitdagingen. Het draagt ook bij aan de klimaatdoelstellingen die de belangrijkste uitdaging van de 21ste eeuw vormen, aangezien de voedselproductie grotendeels afhankelijk is van aardolie.

De Good Food-strategie “Naar een duurzaam voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” biedt een antwoord op deze uitdagingen. De door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in december 2015 goedgekeurde strategie past in de noodzakelijke transformatie van het Brusselse voedingssysteem: produceren in of in de buurt van Brussel, gezond eten met oog voor het milieu. Het Gewest wil zijn inwoners reeds op jonge leeftijd stimuleren om gezond te eten en zal de vraag begeleiden om ervoor te zorgen dat dit gezonde aanbod ook afnemers vindt en voor iedereen toegankelijk is. De strategie omvat ook acties om verspilling tegen te gaan en zal ernaar streven een nieuwe voedingscultuur en een goed bestuur in te voeren.

De strategie werd goedgekeurd voor een periode van vijf jaar, met een evaluatie halfweg in 2018 voor het bijsturen van bepaalde acties op basis van de resultaten op dat moment. De uitvoering ervan wordt voornamelijk gedragen door Leefmilieu Brussel, in samenwerking met de cel landbouw van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB). Naast deze sturing werd er ook ingezet op het stimuleren van de participatie, de samenhang en de gecoördineerde actie van de Brusselse actoren die betrokken zijn bij de follow-up en evaluatie van de strategie, om de participatieve dynamiek bij de opbouw van de strategie voort te zetten. De daarvoor bedoelde structuur is de Adviesraad (die een adviserende rol heeft). Deze raad werd aangevuld met thematische werkcommissies.

GOOD FOOD-STRATEGIE: BALANS HALVERWEGE

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Good Food-strategie “Naar een duurzaam voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”, goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in december 2015.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

De strategie is van start gegaan in januari 2016 en werd continu voortgezet in 2017 en 2018. Er werden studies over de initiële toestand van de voedselvoorziening in het Brussels Gewest uitgevoerd voor het opstellen van de strategie in 2014/2015 en van gekwantificeerde doelstellingen die tegen 2020 of 2035 moeten worden bereikt.

Als voorbeeld vermelden we de volgende drie doelstellingen:

- tegen 2020 wordt de oppervlakte van door Leefmilieu Brussel beheerde moestuinzones in de gewestelijke groene ruimten verdubbeld (tot 5 ha);
- tegen 2020 is 10% van de Brusselaars (binnen alle doelgroepen: huishoudens, kantines, restaurants, scholen...) betrokken bij een “Good Food”-initiatief;

- tegen 2020 geeft 60% van de bevolking aan minder vlees te eten; 30% eet minstens één keer per week vegetarisch.

De balans werd opgesteld tussen januari en juni 2018 op basis van de volgende elementen:

- bestelde studies (peiling bij de bevolking, peiling bij scholen, baselinestudie over productieoppervlaktes, studie over de oppervlakte van moestuinen, studie over korte ketens...);
- interne evaluaties, via de opdrachten en subsidies;
- marktgegevensonderzoek.

Er is een verhalend voortgangsrapport met de conclusies over het bereiken van de doelstellingen van de strategie opgesteld en verspreid, als basis voor een uitgebreide discussiedag voor de gezamenlijke uitwerking van aanbevelingen, op 11 juni 2018. Een zeventigtal organisaties waren aanwezig, goed voor een ruime vertegenwoordiging van de actoren van de voedingsketen (gemeenten, OCMW's, verenigingen, ondernemingen, federaties, diverse projectdragers..., ofwel de actoren van de adviesraad en de geassocieerde thematische commissies).

Een samenvattende balans en een document met een herziening van de strategie zijn eind 2018 ter advies voorgelegd aan de adviesraad en zullen begin 2019 aan de regering worden voorgelegd.

Begrotingsmiddelen

€ 2.450.000 toegewezen aan de gehele strategie in 2018 (zonder de GOB-begroting).

GOOD FOOD-STRATEGIE: BALANS HALVERWEGE

5% van de Brusselse bevolking verklaart in 2017 te hebben deelgenomen aan een activiteit/opleiding/project... in verband met duurzame voeding en/of voedselproductie.

Resultaten

De balans heeft het mogelijk gemaakt:

1. de voortgang van de strategie te meten ten opzichte van de oorspronkelijke doelstellingen;
2. een herziening van de doelstellingen en voorschriften voor te stellen op basis van de conclusies van de balans.

Het volledige evaluatiedocument is samengevat in 30 pagina's die aan de regering zullen worden gepresenteerd. Een vereenvoudigde versie zal bij de verspreiding ervan in 2019 de intermediaire actoren en partners informeren en bewustmaken van de strategie van de uitgevoerde acties.

De balans toont ontegensprekelijk de vorderingen van de invoering van de strategie: er is reeds een enorme hoeveelheid werk verzet. Er wordt continu gewerkt aan meer dan 77% van de ongeveer 110 maatregelen van de strategie. Daarvan zijn er 40,5% terugkerende maatregelen. 3,2% van de maatregelen is voltooid. We stellen dit vast voor alle actiepijlers, met de rijkdom en diversiteit van de gevoerde acties, de reeds vastgestelde positieve effecten, de evolutie van de sector van duurzame voeding, en de gecreëerde verwachtingen.

Bijvoorbeeld met betrekking tot de drie hierboven gepresenteerde doelstellingen:

- er is 1,12 hectare netto moestuinen gecreëerd tussen 2015 en 2017; de totale oppervlakte van de moestuinen in de Brusselse gewestelijke ruimten bedraagt nu 5,49 ha bruto (bewerkbare oppervlakte + hagen, paden...);
- 5% van de Brusselse bevolking verklaart in 2017 te hebben deelgenomen aan een activiteit/opleiding/project ... in verband met duurzame voeding en/of voedselproductie, d.i. de helft van de doelstelling voor 2020; bijna één op de drie Brusselaars (31%) verklaart ook zijn/haar eetgewoontes te hebben veranderd en de laatste twee jaar meer Good Food te consumeren; het zwakke punt blijft het gebrek aan inclusie op het gebied van Good Food: de jongeren (na school) – vooral de meest “kwetsbaren” – worden minder bereikt;
- de consumptie van vlees vermindert algemeen (43% van de bevolking verklaart minder vlees te eten; vaststelling van een werkelijke gemiddelde vermindering van 9% per persoon tussen 2014 en 2018); steeds meer mensen eten op zijn minst eenmaal per week een vegetarische maaltijd (26%); er zouden nu 11% veganisten, bijna-veganisten, vegetariërs of bijna-vegetariërs zijn, met eetgewoontes die veel ambitieuzer zijn dan slechts eenmaal per week vegetarisch te eten.

Vooruitzichten

De uitvoering van de herziene strategie zal doorgaan tot 2020, wanneer een nieuwe balans zal worden opgemaakt, deze keer vergezeld van een nieuwe strategie waarvan de ambities naar boven toe zouden moeten worden bijgesteld.

NAAR EEN KOOLSTOFARME EN LAGE-EMISSIEZONE

NAAR EEN KOOLSTOFARME EN LAGE-EMISSIEZONE

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Klimaat en luchtkwaliteit: twee uitdagingen waarvan de dringendheid duidelijk geworden is en die een krachtige versterking van het overheidsbeleid op dit gebied vereisen.

De maatregelen die in 2017 en 2018 zijn goedgekeurd en degene die momenteel worden goedgekeurd, weerspiegelen het bewustzijn van het Gewest op dit gebied, omdat ze de impact aanpakken van de twee sectoren in Brussel die de meeste luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen uitstoten: gebouwen en vervoer.

Maar ook al zijn deze maatregelen en actieplannen onmisbaar en moeten ze worden uitgevoerd, het is van essentieel belang om verder te gaan dan de ontwikkeling van dit sectorale beleid dat uitsluitend gericht is op directe emissies. Onze keuzes, onze levensstijl en onze activiteiten zorgen ook voor uitstoot, maar dan buiten het gewestelijke grondgebied.

Het komt er dus op aan een grote maatschappelijke verandering en een herdefiniëring van de stad in haar geheel tot stand te brengen, gebaseerd op een visie die de ruimtelijke ordening en alle menselijke activiteiten die er plaatsvinden, in vraag stelt.

Het werk dat al voor het BHG is verricht inzake trajecten voor de vermindering van broeikasgassen, heeft aangetoond dat een dergelijke uitdaging kan worden aangegaan, mits deze maatschappelijke verandering doordringt in al onze beleidskeuzes.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Inzake lucht, klimaat, energie en duurzame gebouwen wordt het internationale kader bepaald door het Akkoord van Parijs van 12 december 2015 dat door België in april 2017 werd bekrachtigd.

Deze ambitie is op Europees niveau vertaald in de visie 'Brussel koolstofarm 2050', d.w.z. het engagement om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 met 80 tot 95% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990.

Naast de broeikasgasemissies zullen de EU en haar lidstaten energiedoelstellingen voor 2030 vastleggen: een verhoging van de energie-efficiëntie met 30% en een aandeel van ten minste 27% hernieuwbare energie in de energiemix.

NAAR EEN KOOLSTOFARME EN LAGE-EMISSIEZONE

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Het energieverbruik van het Gewest (per inwoner, bij constante weersomstandigheden) daalde tussen 2004 en 2016 met 29%. De uitstoot van broeikasgassen daalde dan weer met 18% tussen 2004 en 2016 (bij reëel klimaat), maar slechts met 9% tussen 1990 en 2016. Er moeten dus nog aanzienlijke inspanningen worden geleverd.

Het belangrijkste instrument van het Gewest vóór 2018 om zijn doelstellingen te bereiken was het gewestelijke geïntegreerde lucht-klimaat-energieplan (LKEP), dat op 2 juni 2016 werd goedgekeurd.

Dit plan heeft zijn wettelijke basis in het BWLKE en wil tegelijkertijd een antwoord bieden op de uitdagingen inzake energie, klimaat en luchtkwaliteit, omdat deze drie beleidspunten nauw met elkaar verweven zijn.

Om zijn nieuwe geïntegreerde strategie inzake lucht, klimaat en energie te ontwikkelen, onderneemt Leefmilieu Brussel actie op vier manieren:

- LB volgt de gewestelijke situatie aan de hand van gegevensinventarissen en de door LB gemaakte prognoses;
- LB wint informatie in over de supraregionale beleidslijnen ter zake, draagt zijn expertise bij en staat actief in voor de vertegenwoordiging en de verdediging van de belangen van het Gewest binnen de nationale, Europese en internationale overlegorganen;
- LB ontwikkelt een globale strategische visie die de kwesties lucht, klimaat en energie omvat voor het Gewest tegen 2020, 2030 en 2050, in overeenstemming met de Europese actieprijers;
- LB coördineert de implementatie van het geïntegreerde plan dat in 2016 is goedgekeurd, en past het wetgevend kader aan op basis van het BWLKE en de toepassingsbesluiten ervan.

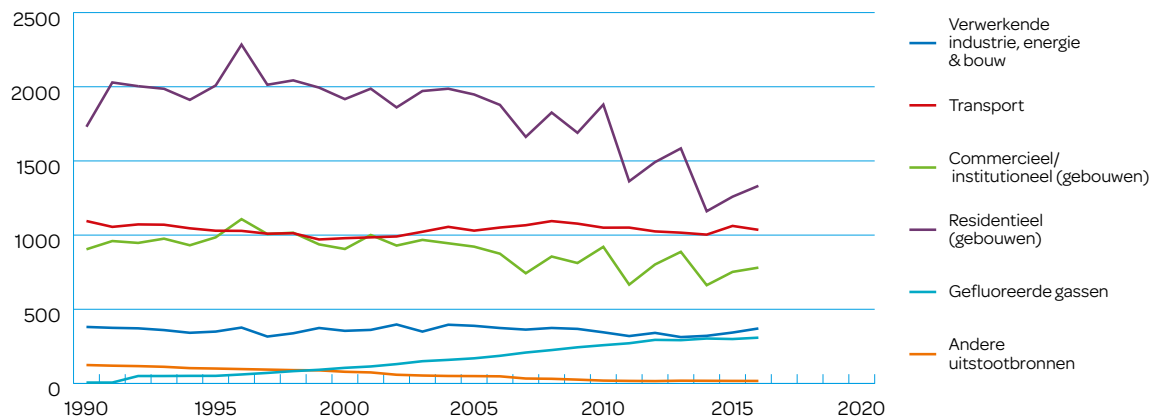

NAAR EEN KOOLSTOFARME EN LAGE-EMISSIEZONE

Zo heeft Leefmilieu Brussel in 2018:

- het ontwerp van de Brusselse bijdrage aan het nationale energie- en klimaatplan opgesteld;
- het strategieproject ter vermindering van de milieu-impact van de Brusselse gebouwen (Renovatiestrategie) opgesteld;
- de jaarlijkse gewestelijke energiebalans verbeterd en gerealiseerd;
- de inventarissen van broeikasgassen en uitstoot van luchtverontreinigende stoffen opgesteld;
- de toekomstmodellen uitgebreid tot 2030;
- prognoses (BKG / luchtverontreinigende stoffen) opgesteld in het kader van de opstelling en evaluatie van het “good move”-plan;
- de belangen van het Gewest verdedigd inzake uitdagingen en cijfergegevens in het kader van de onderhandelingen rond het “clean energy package”.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest BKG-uitstootbalans (kt CO₂eq.)

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

Het voorlopig gewestplan Energie-Klimaat 2021-2030 werd in juli 2018 door de Brusselse regering goedgekeurd. De uitwerking ervan maakte deel uit van een volledige herziening van het gewestelijke lucht-klimaat-energieplan (LKEP), dat op 2 juni 2016 werd goedgekeurd.

De maatregelen gingen gepaard met prognoses over broeikasgas- en energiebesparingen om aan te tonen dat Brussel aan zijn verplichtingen zal voldoen of zal bijdragen tot de Europese indicatieve doelstellingen op dit gebied.

Leefmilieu Brussel was bij de opstelling van dit plan betrokken voor de ontwikkeling van het nieuwe mobiliteitsplan “Good Move”, om

NAAR EEN KOOLSTOFARME EN LAGE-EMISSIEZONE

Een koolstofarme samenleving impliceert een diepgaande wijziging van haar werking.

ervoor te zorgen dat de daarin voorgestelde maatregelen in overeenstemming zijn met de klimaatdoelstellingen van het Gewest.

De renovatiestrategie werd door de Brusselse regering in juli 2018 bekrachtigd. In het laatste kwartaal van 2018 zijn er talrijke raadplegingen gehouden.

Het voorlopig Nationaal Energie-Klimaatplan 2021-2030 werd op 19/12/2018 door het Overlegcomité goedgekeurd. De Belgische coördinatie gebeurt binnen de gezamenlijke werkgroep NKC-ENOVER, opgericht in 2017.

Een koolstofarme samenleving impliceert een diepgaande wijziging van haar werking. Dit kan worden gezien als een transitie naar een nieuw denkkader. Leefmilieu Brussel heeft daarom een seminarie over het bestuur van een koolstofarme samenleving

georganiseerd. In het licht van de ervaring die verschillende sprekers hebben opgedaan met de samenwerking tussen overheden en burgerinitiatieven, vormt dit seminarie tot op zekere hoogte de aanzet tot een bredere denkoefening over de transformatie van het Gewest tot een “koolstofarme” stad.

Vooruitzichten

Op 13/12/2018 erkende de regering de noodzaak van een verhoging van de Europese klimaatambities om de uitstoot van broeikasgassen met 40 tot 55% te verminderen, en stemde zij ermee in om dit standpunt te verdedigen in de Europese en intra-Belgische overlegorganen.

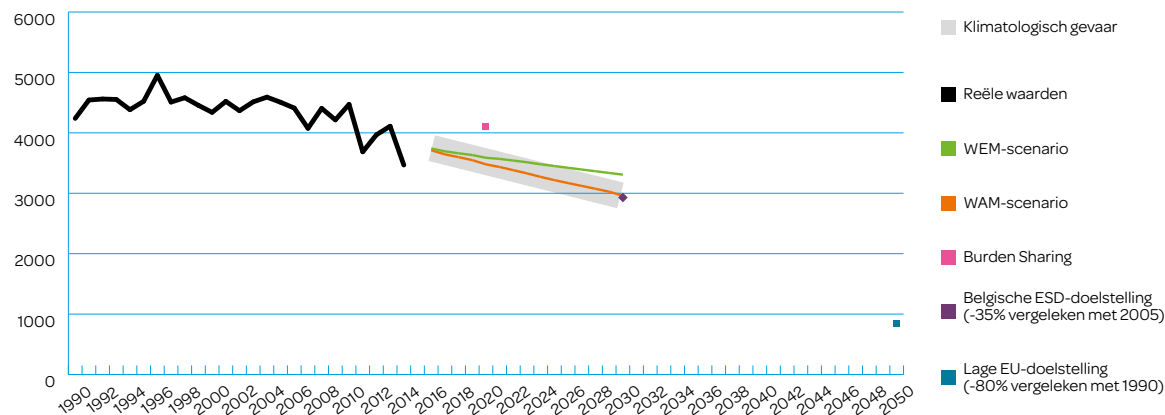
Om geloofwaardig te zijn moet deze toegenomen ambitie op Brussels niveau worden vertaald in concrete engagementen binnen een wetgevend en strategisch kader.

Concreet worden in 2019 verschillende teksten verwacht:

- een strategie om de milieu-impact van bestaande gebouwen in het BHG tegen 2030-2050 te verminderen;
- een definitieve versie van de Brusselse bijdrage aan het nationale energie-klimaatplan 2021-2030;
- de strategie ‘Brussel koolstofarm 2050’.

Inzake bestuur is er behoefte aan transversale en methodische overheidssteun, waarbij alle nodige instanties worden betrokken, en die wordt uitgebreid tot de sociale partners, de lokale overheden en het maatschappelijk middenveld.

Rechtstreekse uitstoot van broeikasgassen (kt CO₂eq.)

DE BUXUSMOT: DOORDACHTE BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE

DE BUXUSMOT: DOORDACHTE BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE

In 2017 werd het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geteisterd door de komst en woekering van de buxusmot, wat grote schade veroorzaakte.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Leefmilieu Brussel onderhoudt en beheert een groot deel van de groene ruimten in Brussel. Aangezien het behoud van het plantenerfgoed dat ze bevatten en hun esthetiek ernstig worden bedreigd door nieuwe ongedierteplagen, waaronder de rupsen van de buxusmot, is het van essentieel belang om de verspreiding ervan tegen te gaan door een geïntegreerde, doordachte en doeltreffende strategie voor plaagbestrijding.

De uitdagingen van het project en de strategie zijn:

- de instandhouding van de buxussen te garanderen, met name vanwege hun esthetische en structurerende rol in beschermde erfgoedruimten, waarvoor het gebruik van pesticiden (biologische insecticiden) vereist is;
- een goedkoper beheer mogelijk maken op middellange/lange termijn;
- de bescherming van de natuur waarborgen, en met name van bestuivende insecten;
- de doelstellingen waarborgen van het gewestelijk programma voor vermindering van pesticiden;
- de veiligheid garanderen van de werknemers, parkgebruikers en omwonenden;
- het imago van Leefmilieu Brussel bij het grote publiek vrijwaren.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

De bestrijding van de buxusmot valt onder de ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een gebruik van pesticiden dat verenigbaar is met duurzame ontwikkeling.

De ordonnantie voorziet in twee mogelijke afwijkingen:

- tijdelijke afwijking (art. 6, §2), tot 21/12/2018, door de invoering van een “toepassingsplan”;
- algemene afwijking (art. 9) onder strikte en cumulatieve voorwaarden waaraan de bestrijding van de buxusmot niet voldoet.

De buxusmot, die in 2007 op de alarmlijst van de Europese en Mediterrane Plantenbeschermingsorganisatie werd geplaatst, werd in 2011 uit de lijst geschrapt vanwege de uitbreiding ervan over het hele continent.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

In de afgelopen jaren hebben verschillende opkomende ziekten de buxusaanplantingen getroffen. De buxusmot, die in 2006 in West-Duitsland verscheen, wordt sinds 2010 in België waargenomen. In tegenstelling tot in andere Europese landen nam hun aantal hier lange tijd slechts in beperkte mate toe. In 2017 werd het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter geteisterd door de komst en woekering van dit insect, wat grote schade veroorzaakte, met name in de groene ruimten die door Leefmilieu Brussel worden beheerd.

DE BUXUSMOT: DOORDACHTTE BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE

Door de financiële, esthetische en erfgoedimpact die deze ongedierteplagen kunnen hebben, is een bestrijdingsstrategie die verschillende methoden op gewestelijke schaal combineert, noodzakelijk geworden.

Hoewel werd vastgesteld dat sommige vogels op de buxusmot jagen, zijn er tot op heden in Europa geen natuurlijke roofvijanden bekend. Samen met nieuwe ziekten, zoals *cylindrocladium buxicola*, brengt deze nachtvlinder de toekomst van deze heester op ons grondgebied in gevaar.

Door de financiële, esthetische en erfgoedimpact die deze ongedierteplagen kunnen hebben, is de invoering van een bestrijdingsstrategie die verschillende methoden op gewestelijke schaal combineert, noodzakelijk geworden:

- opzetten van een monitoring van de vluchtcurves met behulp van 31 vallen met droge feromonen verdeeld over 21 groene ruimten, bedoeld om de beheeroperaties te plannen en de efficiëntie van de genomen maatregelen in te schatten;
- wekelijkse buxusinspectie met het oog op een visuele beoordeling van de schade, opsporing van nieuwe aanvallen, eventuele weerstand van sommige buxusplanten en vaststellen van roofactiviteit door inheemse dieren;
- het uittrekken en vervangen van buxusplanten van minder erfgoedkundig of esthetisch belang die zwaar te lijden hebben, evenwel beperkt tot de niet-beschermde ruimten;
- genezende behandeling van de struiken door verstuiving van een geschikt en toegelaten biologisch insecticide in de meest problematische en symbolische gebieden, namelijk de als erfgoed beschermde sites (Kruidtuin, Kleine Zavel, Ter Kamerenabdij, parken van Laken (Koloniaal Park, Sobieskipark, 21 Julisquare, Tuinen van de Bloemist)).

De gebieden die bovendien een beschermingsstatus genieten in het kader van de natuurbeschermingsverordening van 1 maart 2012, zijn niet behandeld (Rood Klooster, Tournay-Solvay, enz., ook al zijn er sinds 2017 buxusmotten aangetroffen).

Ook de communicatie met de groenbeheerders en particulieren was een integraal onderdeel van het project.

Begrotingsmiddelen

€ 3.400 voor de aankoop van feromoonvallen en navullingen, alsook voor een deel van de verstuivingsproducten.

Buxussen aangetast door de buxusmot

DE BUXUSMOT: DOORDACHTTE BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE

Het verstuiven van insecticiden die zijn toegestaan in de biologische landbouw is de meest efficiënte behandeling.

Resultaten

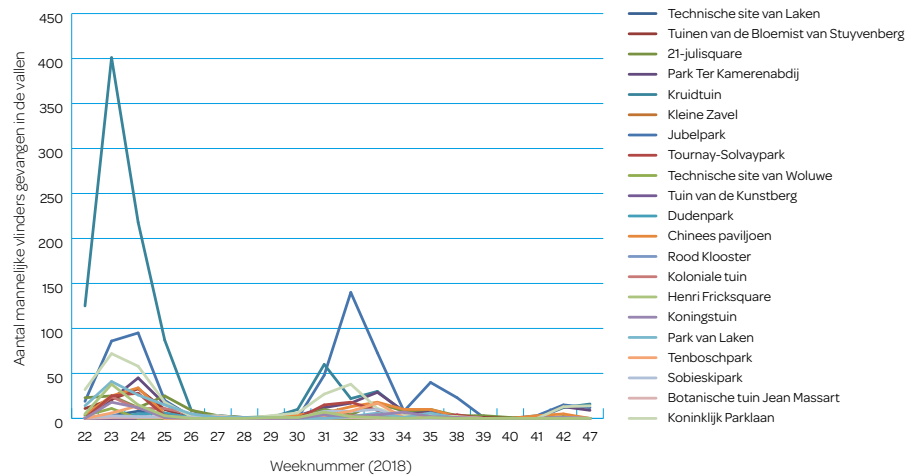
Het verstuiven van insecticiden die zijn toegestaan in de biologische landbouw is de meest efficiënte behandeling voor de bestrijding van de buxusmot en het behoud van de planten; de buxussen in besproeiende groene ruimten verkeren in een betere gezondheidstoestand dan die in groene ruimten zonder interventie.

Andere bestrijdingsmethoden zoals aaltjes (rondwormen) of Trichogramma-wespen zijn in overweging genomen, maar blijken ondoeltreffend of te duur te zijn voor een mogelijke toepassing in de gewestelijke groene ruimten. Op dit moment is er geen echt doeltreffende biologische bestrijdingsmethode voorhanden. Dit wordt bevestigd door de Franse vereniging Plante & Cité, een Franse organisatie voor studies en experimenten in de groensector, waarmee Leefmilieu Brussel regelmatig contact heeft.

Waarnemingen in het veld hebben aangetoond dat de rupsen van de buxusmot prooien zijn voor vogels (vooral mezen, mussen en eksters) en wespen. De impact van de giftigheid van de rupsen op inheemse consumerende wilde dieren is niet bekend.

Feromoonvallen, die geen echte impact hebben op de mottenpopulaties, zijn strikt genomen geen bestrijdingsmiddel, maar veeleer een middel om de besproeiingen te plannen en de doeltreffendheid ervan in te schatten. Dit jaar werden in totaal 3.077 mannelijke vlinders gevangen tegen 8.707 in 2017; in de Tuinen van de Bloemist werden er bijvoorbeeld 86 vlinders gevangen in 2018 tegen 821 in 2017. De daling van het aantal vangsten kan het gevolg zijn van verschillende factoren: de efficiëntie van de gebruikte sprays, roofactiviteit door inheemse fauna of verminderde efficiëntie van de feromonen.

Vluchtcurve van de buxusmot in het Brussels Gewest

De infoches met betrekking tot buxusmotten en de betreffende pagina's van de website van Leefmilieu Brussel zijn bijgewerkt. Ze zijn bedoeld voor publieke beheerders en particulieren van wie de tuinen grote hoeveelheden buxusplanten bevatten; deze laatste zijn dus belangrijke potentiële reservoirs voor buxusmotten.

DE BUXUSMOT: DOORDACHTTE BESTRIJDING VAN ONGEDIERTE

Vooruitzichten

Het project voor de bestrijding van buxusplagen, met name de buxusmot, dat in 2017 van start ging, zal in 2019 worden voortgezet. De pesticidenverordening voorziet echter in een verbod op het gebruik van pesticiden in de openbare ruimte vanaf 1 januari 2019. Aangezien er op dit moment geen enkel doeltreffend alternatief is om het gebruik van pesticiden te vervangen, krijgt de geleidelijke vervanging van buxusplanten dus de voorkeur.

De verwijdering en vervanging van de buxussen in alle parken van het Gewest zal worden uitgevoerd volgens een vervangingsplan dat door de landschapsarchitecten wordt opgesteld. In de Tuinen van de Bloemist en op de twee technische sites zullen tests worden uitgevoerd om de beste planten voor de vervanging te bepalen. Deze tests maken deel uit van het project "Save-Buxus 2.0" van de Franse organisatie Plante & Cité.

De monitoring van de vliegperiodes van de volwassen motten zal in 2019 worden voortgezet om de impact van het stoppen met sproeien op de buxusmotpopulatie in te schatten.

Deze fytosanitaire crisis heeft de noodzaak aangetoond van een gewestelijke coördinatie tussen de verschillende publieke beheerders (via het platform Bomen, Natuur en Landschap zoals voorzien in het Gewestelijk Natuurplan) en de andere actoren van de groene ruimten. Daarnaast moet worden overwogen om binnen Leefmilieu Brussel een fytosanitair toezicht op te zetten met het oog op de opkomende ziekten die onze groene ruimten bedreigen.

QUIET.BRUSSELS: PLAN VOOR DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN GELUIDSHINDER EN TRILLINGEN

QUIET.BRUSSELS: PLAN VOOR DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN GELUIDSHINDER EN TRILLINGEN

Het plan QUIET.BRUSSELS is opgebouwd rond 3 visies die gericht zijn op een vermindering van de impact van geluidshinder en trillingen op de levenskwaliteit in de stad.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Op basis van de geleerde lessen en de door eerdere plannen ingevoerde maatregelen is het plan QUIET.BRUSSELS opgebouwd rond 3 visies die gericht zijn op een vermindering van de impact van geluidshinder en trillingen op de levenskwaliteit in de stad, namelijk:

- de visie QUIET.TRANSPORT die het verkeerslawaaï wil matigen door een vermindering van de voornaamste geluidsemissies bij de bron en het terugdringen van kritieke situaties waarbij sprake is van overmatige geluidshinder (weg-, spoor- en luchtverkeer);
- de visie QUIET.CITYLIFE streeft naar het bevorderen van stilte in de stadsontwikkeling, door de geluidsomgeving tot een integraal onderdeel te maken van stedenbouw en duurzaam bouwen, en door voor iedereen de toegang tot rustzones te verbeteren;
- de visie QUIET.TOGETHER moet het mogelijk maken een goed evenwicht te vinden tussen de ontwikkeling van het Gewest en de levenskwaliteit van zijn inwoners, door de functiemenging te beheren en het harmonieus samengaan van de stedelijke functies onderling te garanderen, in het bijzonder tussen de woonomgeving en de economische en vrijetijdsactiviteiten. Ondanks de risico's van overlast die gepaard gaan met bevolkingsgroei en verdichting, maakt geluid ook deel uit van het leven in een Gewest dat meer en meer 24 uur per dag leeft.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Het plan QUIET.BRUSSELS is opgesteld overeenkomstig Richtlijn 2002/49/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 juni 2002 inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaaï en de omzetting ervan in Brusselse wetgeving, namelijk de geluidsverordening van 17 juli 1997 en de opeenvolgende wijzigingen ervan, met name wat betreft de inhoud en de uitwerkingsprocedure ervan.

QUIET.BRUSSELS: PLAN VOOR DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN GELUIDSHINDER EN TRILLINGEN

Het verkeerslawaaï heeft geleid tot een verlies van gemiddeld 8 maanden in goede gezondheid per Brusselaar.

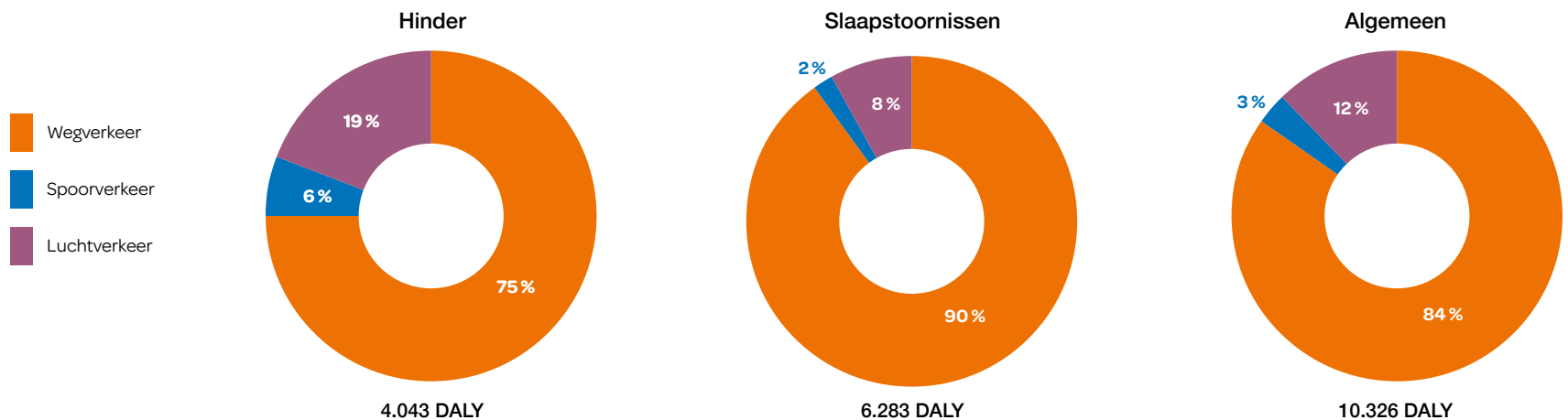
Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Het thema geluidshinder wekt vandaag nog niet veel belangstelling. En toch is het een bijzonder verraderlijke vervuiling die de komende jaren aanzienlijke gevolgen zal hebben op het vlak van maatschappelijke kosten. Zo is verkeerslawaaï de tweede belangrijkste bron van milieugerelateerde ziektelast, na luchtvervuiling.

Volgens de meest recente geluidsbelastingkaarten heeft het verkeerslawaaï in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voor 2016 geleid tot een verlies van meer dan 10.000 jaar gezond leven, of gemiddeld 8 maanden in goede gezondheid per Brusselaar. Financieel gezien vertegenwoordigt dit meer dan 500 miljoen euro per jaar.

Het uiterste noorden van het Gewest wordt het zwaarst getroffen omdat het de drie bronnen van geluidshinder (weg, lucht en spoor) combineert. Op een jaar wordt 72% van de Brusselse bevolking potentieel blootgesteld aan meer dan 55 dB(A) door het verkeer, waarvan 64% van het wegverkeer alleen komt. 's Nachts bevindt 81% zich boven de grens van 45 dB(A). Deze situatie is niet gewijzigd sinds 2006.

Samenvatting van de DALY 2016 voor het BHG – Bron: Leefmilieu Brussel, 2018
DALY-indicator (*Disability Adjusted Life Years – WGO*) = aantal door de bevolking verloren gezonde levensjaren

QUIET.BRUSSELS: PLAN VOOR DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN GELUIDSHINDER EN TRILLINGEN

Sinds 2017 is het uitwerkingsproces van het plan als volgt in verschillende fasen verlopen:

- 2017: opstellen van de strategische cartografie van het verkeerslawaaï voor het referentiejaar 2016;
- 2017: uitvoering van een geluidspceptieonderzoek bij 750 personen. Deze fase werd aangevuld met een nieuwe editie van de milieubarometer;
- januari en februari 2018: participatief denkproces in samenwerking met de belangrijkste instanties die actief zijn in het Brussels Gewest (zowel op gewestelijk, gemeentelijk als federaal niveau), in de vorm van vier werkgroepen, met het oog op het verfijnen van de vaststellingen, het identificeren van de problemen en het voorstellen van eventuele oplossingen;
- 1ste helft 2018: redactie van de balans van het vorige plan en van een voorontwerpplan, in het bijzonder met betrekking tot acties op het gebied van mobiliteit, in samenwerking met Brussel Mobiliteit, zoals bepaald in de geluidsordonnantie;
- juni-juli 2018: raadpleging van de andere gewestelijke administraties die bij het voorontwerpplan betrokken zijn en opstellen van het rapport over de milieueffecten van het plan;
- 13 september 2018: goedkeuring van het ontwerpplan in eerste lezing;
- 2de helft 2018: productie van communicatiemateriaal (video, brochure, poster, affiches, enz.);
- van 15 oktober tot 15 december 2018: raadpleging van het publiek, gemeenten en de andere gewesten in het kader van een openbaar onderzoek (ongeveer 150 adviezen ontvangen) en adviezen van de bevoegde organen (Milieuraad, Economische en Sociale Raad en Regionale Mobiliteitscommissie).

Begrotingsmiddelen

€ 410.000 (jaren 2017 en 2018)

Resultaten

Het plan QUIET.BRUSSELS is gericht op de bestrijding van alle soorten geluidshinder, ongeacht de bron. De strategie van het Gewest is gericht op de invoering van maatregelen die aangepast zijn aan de verschillende types geluid, en het volgen van het principe van progressieve interventie door prioritair de bron aan te pakken ten gunste van een groter aantal personen.

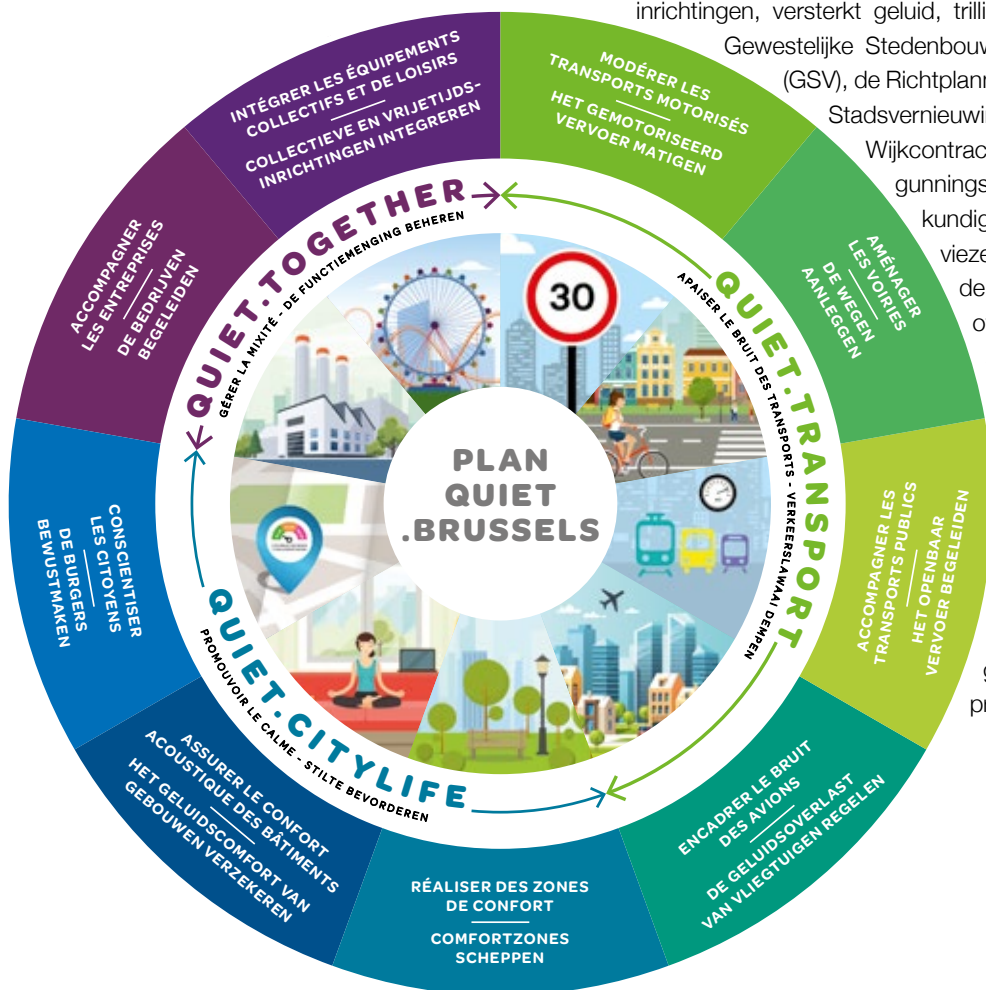
Het plan kadert in een positieve dynamiek. Het wil eenvoudig, doeltreffend en synthetisch zijn en heeft tot doel stilte en de voordelen ervan op te waarderen. Na meer dan 20 jaar gewestelijk beleid inzake bestrijding van geluidshinder, maken het verwerven en ontwikkelen van kennis steeds meer plaats voor actie. Het plan QUIET.BRUSSELS richt zich dus op concrete en realistische maatregelen met duidelijk geïdentificeerde actoren die direct op het terrein kunnen optreden.

Om zijn doelstellingen te realiseren legt het plan de nadruk op acties die in samenwerking met de plaatselijke overheden moeten worden ondernomen. Ook de burgers staan centraal in het plan, met meerdere bewustmakingsacties. Ten slotte worden synergiën met andere plannen gestimuleerd, evenals samenwerking tussen actoren.

De instrumenten die voor deze maatregelen worden ingezet, zijn voornamelijk reeds bestaande instrumenten. Dit zijn, op niet-exhaustieve wijze, de mobiliteitsplannen, de beheer-

QUIET.BRUSSELS: PLAN VOOR DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN GELUIDSHINDER EN TRILLINGEN

en onderhoudsplannen voor de wegen, de Agenda's 21, de BELIRIS-investeringen, het beheercontract van de MIVB, de sectorale geluidsreglementering (vliegtuigen, omgeving, ingedeelde inrichtingen, versterkt geluid, trillingen, bouwerven), de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordeningen (GSV), de Richtplannen van Aanleg (RPA), de Stadsvernieuwingscontracten (SVC), de Wijkcontracten (WC), de Milieuvgunnings- (MV) en Stedenbouwkundige-vergunnings- (SV) adviezen, de schoolcontracten, de charters en specifieke overeenkomsten, de gidsen voor goede praktijken (duurzame gebouwen, enz.), het netwerk van meetstations, de websites Webnoise en Ruisinfo, de kadasters, de renovatie- en energiepremies, de subsidies aan vzw's (Homegrade, Empreintes), de projectoproepen, enz.

Vooruitzichten

De definitieve goedkeuring van het plan is gepland voor begin 2019, evenals het verzenden naar de Europese Commissie van een samenvatting en de strategische geluidsbelastingkaarten, in overeenstemming met de Europese verplichtingen.

Het zal er dan op aankomen de tools voor follow-up en evaluatie in te voeren, en met name om de 30 maanden een evaluatie van de uitvoering van het plan te maken.

Het plan QUIET.BRUSSELS voorziet ook, vanuit het oogpunt van gezamenlijk beheer, in de organisatie, a priori elk jaar, van vergaderingen met alle actoren die bij het plan betrokken zijn, op basis van een of meerdere thema's die in de loop van het jaar behandeld worden, om verslag uit te brengen over de geboekte vooruitgang. Het gaat eveneens om het geven van feedback en het uitwisselen van ervaringen, in het bijzonder met de gemeenten.

Wat het verzamelen van beschikbare en meetbare indicatoren voor de follow-up betreft, zal men gebruik blijven maken van de mechanismen die tijdens de voorgaande plannen ingevoerd werden, om de nodige statistische grondslag te garanderen voor de follow-up van de staat van overlast in het Gewest, de druk die uitgeoefend wordt, het bepalen van de verantwoordelijkheden en de doeltreffendheid van de aangedragen oplossingen. Dit zal vooral gebeuren door middel van het [Verslag over de Staat van het Leefmilieu](#) en de bijbehorende infoches.

GROENE WANDELING: HERWAARDERING VAN DE DOLEZWEIDE

GROENE WANDELING: HERWAARDERING VAN DE DOLEZWEIDE

Met de Dolezweide wil Leefmilieu Brussel het publieksonthaal verbeteren en tegelijkertijd het ecologisch potentieel ontwikkelen om de Natura 2000-doelstellingen te bereiken.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

In het kader van de aanleg van de gewestelijke Groene Wandeling in het zuiden van de gemeente Ukkel, heeft Leefmilieu Brussel een project gerealiseerd ter hoogte van de Dolezweide om het publieksonthaal te verbeteren en tegelijkertijd het ecologisch potentieel van de weide te ontwikkelen om de doelstellingen van dit Natura 2000-gebied te bereiken.

De voorgestelde inrichting is gericht op vier belangrijke doelstellingen:

- het uitvoeren van het meer globale project voor de ontwikkeling van het groene netwerk in het zuiden van Ukkel; de site kan een schamierfunctie vervullen tussen de Groene Wandeling, die de Keyenbempt met het Verrewinkelbos verbindt, en de stroom van voetgangers uit de buurt ontstaan door de vastgoedontwikkeling van de wijk tussen de Clos de la Charmeriaie en de toekomstige verkaveling van de Beemdgraslaan;
- het doorkruisen en ontdekken van het Natura 2000-gebied met respect voor dit gebied; de voorspelde toename van het aantal omwonenden zal er wellicht toe leiden dat het betrokken perceel, als het niet wordt heraangelegd, zal worden vertrappt door wandelaars, wat tot gevolg zou hebben dat de instandhouding van de biologische diversiteit van het gebied in het gedrang komt;
- het stimuleren van verantwoordelijk gedrag door de ontwikkeling van een gemengde moestuin met een ecologisch karakter, bestaande uit private en collectieve percelen;

- het ontwikkelen van een gelaagde rand tussen de Gaasbeekvallei en het Domein Latour de Freins, een boomgaard, een weiland, en de versterking van het netwerk van heggen die de ecologische corridor, die nuttig is voor de fauna van het Natura 2000-gebied, zullen bevorderen.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

/

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Leefmilieu Brussel heeft de Dolezweide aangewezen als een belangrijke kernlocatie in het ecologische netwerk van de gemeente Ukkel. Het is inderdaad een knooppunt van twee belangrijke onderdelen van het groene netwerk en maakt de verbinding mogelijk tussen het complex gevormd door de Keyenbempt / de Horzelvekte / de natuurreservaten Kinsendaal en Kriekenput / het Engelandplateau / het Verrewinkelbos en het complex gevormd door het Buysdellebos / het domein Latour de Freins / de Kauwberg / het Avijlplateau / het domein Fond’Roy.

GROENE WANDELING: HERWAARDERING VAN DE DOLEZWEIDE

- Gewestelijke Groene Wandeling
- Ecologische verbinding
- Ecologisch netwerk (1: Keyenbempt - 2: Kauwberg - 3: Verrewinkel - 4: Buysdellebos)
- Dolezweide

Deze weide was een jong braakland van 2 ha dat zich ontwikkeld heeft op oude graanvelden waar de kruidachtige vegetatie werd gedomineerd door grassen en een paar planten die wezen op eutrofische milieus, te rijk aan organisch materiaal.

De site lag braak, maar bleef interessant vanuit landschappelijk en biologisch oogpunt, en bood tevens een potentieel dat niet naar waarde werd benut: het gebrek aan beheer in een randstedelijke context in volle verstedelijking kon de biologische kwaliteit ervan schaden.

Omdat de ruimte officieus toegankelijk was voor het publiek maar niet was ingericht, was het risico reëel dat ze door de toenemende bevolking uit de omgeving willekeurig zou worden betreden en overmatig gebruikt.

Tijdens de ontwikkeling van dit project werd prioriteit gegeven aan het bereiken van de Natura 2000-doelstellingen en het samenleven "Natuur-Stad", door voorzieningen te integreren die het gebied op een natuurvriendelijke manier openstellen voor het publiek.

Begrotingsmiddelen

€ 268.000

Resultaten

Bij de inrichting werden diverse infrastructuren en voorzieningen aangelegd zoals:

- gelaagde randen voor de versterking van het ecologische groene netwerk;
- een ecologische boomgaard die faunavriendelijk is (insecten en vleermuizen);
- voorzieningen die gunstig zijn voor het nestelen van wilde bijen;
- een netwerk van vrije heggen;
- een gemengde moestuin met een ecologisch karakter;
- voetgangerspaden die het tracé van de gewestelijke Groene Wandeling integreren;
- een fietsparking;
- een voor het publiek toegankelijke open ruimte;
- een maaibeide en een door ezels begraaide weide gekoppeld aan het ecologisch beheer van het nabijgelegen Engelandplateau.

GROENE WANDELING: HERWAARDERING VAN DE DOLEZWEIDE

Vooruitzichten

Naast het waarborgen van de duurzaamheid van de uitgevoerde inrichting zijn er tal van toekomstperspectieven:

- de beheer- en onderhoudstechnieken aanpassen volgens de ontwikkeling van de gelaagde randen en de evolutie van de biodiversiteit in de ecologische corridors van de “Speciale Beschermingszone II” (aanduiding Natura 2000 + bestemming als Zone met Hoge Biologische Waarde);
- de toegankelijkheid verzekeren door actieve mobiliteit in de nabije omgeving te bevorderen en door het onderhoud van de voorzieningen van de gewestelijke Groene Wandeling en de verbindingen met het groene netwerk;
- socio-ecologische activiteiten ontwikkelen rond de moestuin gekoppeld aan buurtcomposteren, de circulaire economie, stimulering van het natuurbewustzijn, de ecologische boomgaard, verschillende maaitechnieken, enz.;
- extensieve begrazing van de weides en principes van gedifferentieerd beheer ontwikkelen.

VERVUILINGSPIEKEN: NIEUW NOODPLAN

VERVUILINGSPIEKEN: NIEUW NOODPLAN

Het noodplan in geval van pollutiepieken is aangepast om de burgers beter te informeren en sneller te handelen.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Vervuilingsspieken zijn fenomenen waarbij een verhoogde concentratie van vervuilende stoffen in de lucht (micropartikels en stikstofdioxide) wordt vastgesteld en die soms dringende maatregelen vereisen om de uitstoot van deze vervuilende stoffen te beperken. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door weersomstandigheden die de verspreiding van verontreinigende stoffen in de lucht verhinderen: afwezigheid van wind, van neerslag, en thermische inversie. De betrokken verontreinigende stoffen (PM_{10} , $PM_{2,5}$ en NO_2) zijn verontreinigende stoffen die schadelijk zijn voor onze gezondheid en die ademhalingsproblemen en/of hart- en vaatziekten veroorzaken. Het is dus van essentieel belang om op te treden, zowel op dagelijkse basis om deze verontreinigende stoffen structureel te verminderen (dit is een van de doelstellingen van de lage-emissiezone die sinds 01/01/2018 in het BHG is ingevoerd), als tijdens pieksituaties.

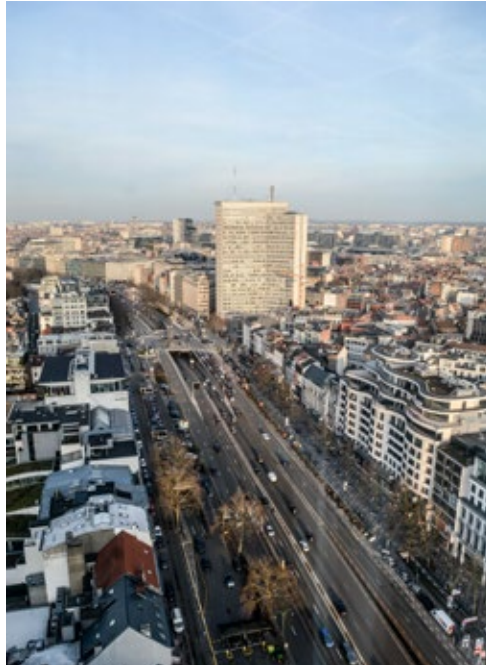

In 2018 is het noodplan voor dergelijke pieken, dat sinds 2009 van kracht is, aangepast om rekening te houden met veranderingen in de luchtkwaliteit en zo de burgers beter te informeren over een verslechterende luchtkwaliteitssituatie en sneller te handelen met maatregelen om minder vervuilend gedrag op het gebied van vervoer en verwarming te bevorderen.

Het nieuwe noodplan bestaat uit 3 verschillende drempels (drempel 0, drempel 1 en drempel 2). Elke drempelwaarde omvat maatregelen om informatie te verstrekken, het gebruik van auto's te beperken en alternatieven te promoten, alsook om de verwarming te beperken en verwarming op hout te verbieden. Daarnaast worden er ook maatregelen genomen als de 0-drempel langer dan twee opeenvolgende dagen aanhoudt.

VERVUILINGSPIEKEN: NIEUW NOODPLAN

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 31 mei 2018 houdende wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 november 2008 tot bepaling van de noodmaatregelen om piekperiodes van luchtvervuiling te voorkomen.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Het eerste noodplan in geval van piekperiodes van vervuiling is van toepassing sedert 2009. Sindsdien is het noodplan van 2009 tot 2014 meerdere malen in werking gesteld. Sinds 2015 echter zijn de in het decreet van 2008 vastgelegde drempels niet meer bereikt.

In 2012 heeft Leefmilieu Brussel samen met alle betrokken partners een evaluatie van het noodplan uitgevoerd, waarbij de opmerkingen van de betrokken actoren verwerkt zijn: de gemeentebesturen, IRCEL, de politie, Brussel Mobiliteit en de MIVB. Er is ook een studie uitgevoerd naar de te nemen maatregelen.

Op basis hiervan werd besloten om vanaf 2016, met het oog op het verbeteren van de volksgezondheid, de bevolking vroeger te informeren over een verslechterende luchtkwaliteitssituatie, door de "0"-drempel in te voeren. Deze drempel is meerdere malen afgekondigd. Ze was echter nog niet in het wettelijk kader opgenomen.

Om rekening te houden met andere bezorgdheden die de betrokken actoren tijdens de evaluatie naar voren brachten, met name wat betreft de praktische organisatie van de actiemaatregelen, was een grondigere hervorming van de wetgeving nodig.

Het nieuwe noodplan, dat in mei 2018 door de regering is goedgekeurd, is op 1 oktober 2018 in werking getreden.

De zomerperiode kon dus gewijd worden aan de aanpassing van de communicatiemiddelen:

- update van de website;
- aanpassing van de alarmberichten via sms/e-mail en van de applicatie om het publiek voortdurend op de hoogte te houden van de luchtkwaliteit, Brussels Air;
- opstellen van een nieuwe folder.

Ook de in het operationele vademecum beschreven procedures voor het in werking stellen van de alarmen zijn geactualiseerd voor alle betrokken partners (IRCEL, de politie, Brussel Mobiliteit, Leefmilieu Brussel, MIVB en Villo). Er werd een activeringstest uitgevoerd die overtuigend werd bevonden.

Bij de lancering van het nieuwe plan werd ook informatie verstrekt, met name via de pers en aan de mobiliteitscoördinatoren van de bedrijven die onder het Bedrijfsvervoerplan (BVP) vallen en die in het kader daarvan bij een vervuilingsspiek hun communicatie- en actieplannen moeten activeren om hun personeel aan te moedigen zich anders dan individueel per auto te verplaatsen.

VERVUILINGSPIEKEN: NIEUW NOODPLAN

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

Het nieuwe noodplan garandeert een betere bescherming van de Brusselaars. De belangrijkste aanpassingen van het nieuwe noodplan slaan immers op:

- de integratie van een nieuwe vervuilende stof ($PM_{2,5}$);
- het feit dat het noodplan vanaf nu het hele jaar door in werking kan worden gesteld om rekening te houden met de verschijnselen die zich meer in de lente voordoen en niet langer alleen in de winter;
- de bevestiging van de 0-drempel en de toevoeging van het begrip “persistentie” – wat betekent dat acties van drempel 1 of 2 moeten worden ondernomen, zelfs bij lagere concentratieniveaus;
- de toevoeging van promotiemaatregelen voor alternatieven voor de auto: gratis vervoer met de MIVB reeds bij drempel 1 en bij het aanhouden van drempel 0 (in plaats van drempel 2), en toevoeging van het gratis gebruik van Villo;
- de toevoeging van een verbod op verwarming met hout;
- de vervanging van de maatregelen van drempel 2, die voorheen moeilijk toepasbaar waren op het terrein (alternerend rijden en rijverbod voor zware vrachtwagens), door de oude drempel 3, d.w.z. een volledig rijverbod.

Daarnaast zijn in het kader van het nieuwe noodplan de afwijgingsprocedures met betrekking tot het rijverbod gewijzigd, wat een administratieve vereenvoudiging betekent voor de gemeenten (die de uitgite niet langer hoeven te beheren) en voor de particulieren en bedrijven, die niet langer vooraf een aanvraag moeten indienen.

Drempel 0 werd 3 keer geactiveerd in 2018 (21/02/2018, 03/03/2018 en 15/05/2018).

Vooruitzichten

Het is te hopen dat het noodplan alleen in zeldzame situaties in werking hoeft te treden en dat de luchtkwaliteit, dankzij de invoering van verschillende maatregelen en een verandering van de verplaatsingsgewoonten, structureel zal verbeteren.

Zoals bepaald in de wetgeving zal dit nieuwe noodplan (de relevantie van deze drempels en de bijbehorende maatregelen) over drie jaar worden beoordeeld, rekening houdend met de evolutie van de milieusituatie en de evolutie van het Europese kader.

DE ZONNEKAART: WEBTOOL VOOR DE RAMING VAN HET ZONNEPOTENTIEEL VAN DAKEN

DE ZONNEKAART: WEBTOOL VOOR DE RAMING VAN HET ZONNEPOTENTIEEL VAN DAKEN

In één klik toont de zonnekaart het fotovoltaïsch potentieel van uw dak.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

De Europese Unie gelast haar lidstaten om hun energietransitie aan te scherpen door het aandeel energieverbruik dat afkomstig is van hernieuwbare bronnen te vergroten.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is fotovoltaïsche energie de technologie met het grootste potentieel voor de productie van hernieuwbare energie. In 2030 wil het Gewest jaarlijks 184,68 GWh van zijn energie produceren met behulp van fotovoltaïsche panelen. In 2017 bedroeg de jaarlijkse productie 51 GWh.

Om aan deze uitdagingen en doelstellingen tegemoet te komen, heeft Leefmilieu Brussel een reeks acties en instrumenten ingezet, waaronder de zonnekaart, een online simulator voor fotovoltaïsche of thermische installaties. Door hun adres in te vullen op www.zonnekaart.brussels, kunnen alle inwoners van het Gewest nu gratis een schatting van het fotovoltaïsche en thermische zonnepotentieel van hun dak krijgen, met een schatting van de kosten en baten van de installatie. Het is een educatief instrument voor informatie en hulp bij het nemen van een beslissing, dat toegankelijk is voor het grote publiek.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

De Europese richtlijn 2009/28 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Het equivalent van de jaarlijkse energieproductie uit fotovoltaïsche panelen bedroeg 51 GWh in 2017 in het Brussels Gewest. Slechts 14% van de geïnstalleerde capaciteit wordt ondersteund door particulieren in Brussel (tegenover 82% in Wallonië en 57% in Vlaanderen).

De verschillende studies van Leefmilieu Brussel wijzen op een gebrek aan kennis over hernieuwbare technologieën en het potentieel van zonne-energie. Het gevolg is dat het grote publiek de technische en financiële haalbaarheid van deze technologieën vaak foutief interpreteert. Dit betreft voornamelijk fotovoltaïsche panelen, waarvan de kosten en complexiteit van de installatie worden overschat.

Daarom werd een disciplinair team opgericht om een webinterface te ontwikkelen waarmee de Brusselaars het zonnepotentieel van hun dak (in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) kunnen visualiseren. Met één klik geeft de zonnekaart een overzicht van het oppervlak en van de productiecapaciteit die kan worden geïnstalleerd, evenals een schatting van de investeringskosten, de rentabiliteit en de financiële maar ook de milieuwinst.

Begrotingsmiddelen

€ 189.500 volledig besteed aan de ontwikkeling van de rekenmodellen en de webapplicatie door een extern consortium (APERe, Atelier Cartographique en Champs-Libres, Meteotest) gespecialiseerd in hernieuwbare energie, opensourceapplicatie, cartografische tools en webdesign.

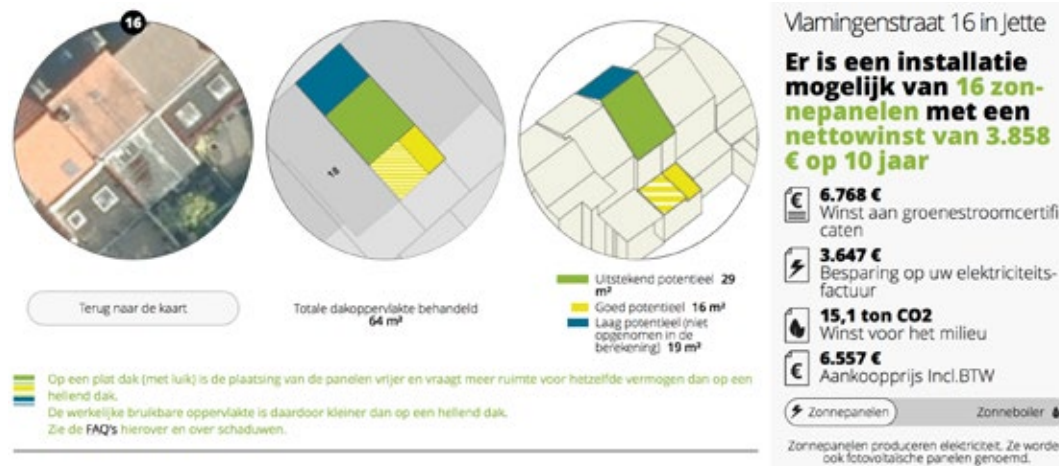
DE ZONNEKAART: WEBTOOL VOOR DE RAMING VAN HET ZONNEPOTENTIEEL VAN DAKEN

De Brusselse zonnekaart werd ongeveer 10.000 keer geraadpleegd tussen 15/11/2018 en 31/12/2018.

Resultaten

De kaart, die in 3D is ontwikkeld, houdt rekening met de oriëntatie van de daken en de beschaduwing om nauwkeurige informatie te geven over de potentiële rentabiliteit van de mogelijke zonnepanelen installaties. Deze tool geeft ook informatie over de bedrijven die panelen installeren en die actief zijn in het Brussels Gewest, en over de stappen die men moet ondernemen om de Brusselse groenestroomcertificaten te verkrijgen.

Het grote publiek beschikt voortaan over een instrument waarmee het op een eenvoudige en intuïtieve manier de verschillende financiële, technische en regelgevende aspecten van complexe onderwerpen zoals fotovoltaïsche en thermische technologieën, kan begrijpen.

De impact op de geïnstalleerde capaciteit kan pas in een later stadium en op indirecte wijze worden geanalyseerd.

De Brusselse zonnekaart werd ongeveer 10.000 keer geraadpleegd tussen 15/11/2018 en 31/12/2018.

In dezelfde periode ontving Leefmilieu Brussel slechts 18 vragen over de werking van de applicatie. Dit lijkt het gebruiksgemak van de tool te bevestigen.

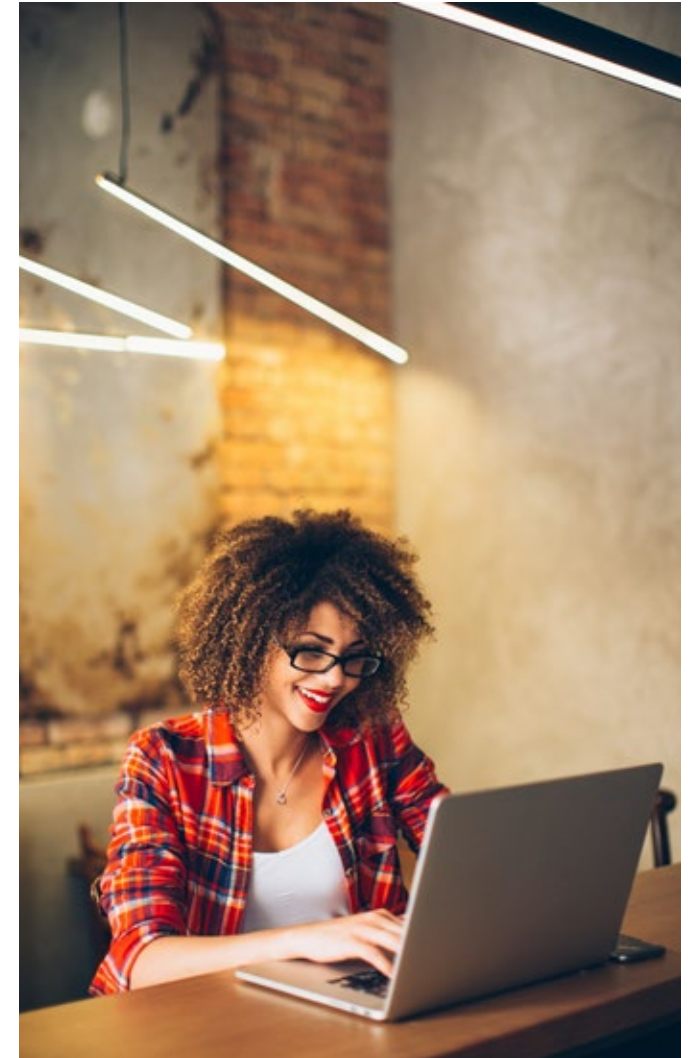
DE ZONNEKAART: WEBTOOL VOOR DE RAMING VAN HET ZONNEPOTENTIEEL VAN DAKEN

Vooruitzichten

Een communicatiecampagne op gewestelijke schaal over hernieuwbare energie, gepland voor het voorjaar van 2019, zal vooral de tool van de zonnekaart in de kijker zetten.

Gezien de integratie van de kaart in de tools en servers van Leefmilieu Brussel, zal het in de toekomst mogelijk zijn om, afhankelijk van de geïdentificeerde behoeften, uitbreidingen toe te voegen. In het kader van het project 'gedeeld dak' bijvoorbeeld zou een uitbreiding "Cover My Roof" de Brusselaars de mogelijkheid bieden om het zonnepotentieel van hun daken te melden voor verhuurdoeleinden.

De kaart kan ook worden gebruikt als een statistische en grafische databank die inhoud levert voor strategieën, denkoefeningen en communicatie over hernieuwbare energie.

STAAT VAN HET BRUSSELSE LEEFMILIEU: SYNTHESE 2015-2016

STAAT VAN HET BRUSSELSE LEEFMILIEU: SYNTHESE 2015-2016

De verslagen over de staat van het leefmilieu verschaffen de burgers en andere sociaal-economische actoren de middelen om betrokken te zijn bij de milieukwesties.

Beschrijving van de uitdaging en doelen

Om het milieu doeltreffend te beheren, moeten we eerst de bestaande situatie goed kennen en begrijpen. De Verslagen over de Staat van het Leefmilieu (VSL), de polsslag van de Brusselse leefomgeving, hebben als doel een balans op te maken aan de hand van analyses van indicatoren. De nieuwe versie bevat de informatie over de jaren 2015 en 2016 (of zelfs recenter indien beschikbaar).

Het opstellen van verslagen over de staat van het leefmilieu is een wettelijke verplichting. De onderliggende doelstelling is bij te dragen tot het beginsel van het recht op milieu-informatie (zie de pijlers van het Verdrag van Aarhus) en de burgers en andere sociaal-economische actoren (verenigingen, besluitvormers, enz.) de middelen te verschaffen om betrokken te zijn bij de milieukwesties. Ze ondersteunen hierdoor de processen die moeten leiden tot de noodzakelijke veranderingen in de manier waarop onze samenleving functioneert (productie/consumptie).

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

Verordening van 18 maart 2004 inzake de toegang tot milieu-informatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot omzetting van Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003, waarbij in artikel 17 wordt bepaald dat Leefmilieu Brussel om de vier jaar een gedetailleerd verslag over de staat van het leefmilieu in Brussel en om de twee jaar een synthesesnota moet opstellen.

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Om te voldoen aan het beginsel van het recht op milieu-informatie worden op verschillende niveaus verslagen over de staat van het leefmilieu gepubliceerd. Zo heeft de Europese Unie in 2010 en 2015 haar verslagen "European environment - state and outlook" (SOER) gepubliceerd. Vlaanderen publiceert het "Milieुरapport Vlaanderen" (MIRA) en Wallonië "Rapports sur l'état de l'environnement wallon" en "indicateurs clés" (kernindicatoren).

Op Brussels niveau zijn tussen 1990 en 2016, in verschillende vormen, 13 versies van het verslag over de staat van het leefmilieu gepubliceerd. In zijn huidige vorm heeft het laatste volledige verslag betrekking op de periode 2011-2014.

Er is ook een dynamische presentatie voor het grote publiek online beschikbaar, die sinds 2015 regelmatig wordt bijgewerkt.

In 2018 is een nieuwe Synthese van de Staat van het Leefmilieu (SSL) gepubliceerd, resultaat van een partnerschap met de verschillende thematische experts van Leefmilieu Brussel en met enkele externe deskundigen.

Het bestaat uit een reeks analysefiches, die elk een specifieke milieuproblematiek behandelen, en bestrijkt een verscheidenheid aan milieuthema's (bv. lucht, energie, klimaat, geluidshinder, groene ruimten en biodiversiteit, leefmilieu en gezondheid, enz.).

De inhoud van de fiches is gebaseerd op de presentatie en analyse van indicatoren (kwantitatieve gegevens die op terugkerende

STAAT VAN HET BRUSSELSE LEEFMILIEU: SYNTHESE 2015-2016

basis beschikbaar zijn en die representatief zijn voor belangrijke milieukwesties), of op de samenvatting van studies (“focusartikels”, opgesteld wanneer het eenmalige studies betreft of wanneer niet kan worden gegarandeerd dat de gegevens worden bijgewerkt). De indicatoren gaan vergezeld van methodologische fiches.

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

De nieuwe synthese van de staat van het leefmilieu (SSL) betrof in hoofdzaak de uitwerking of actualisering van:

- 33 indicatoren gekoppeld aan kwantitatieve gegevens die beschikbaar zijn voor 2015 en 2016 over verschillende thema's;
- 23 focusartikels (die de resultaten van interessante eenmalige studies over de staat van het leefmilieu weergeven);
- methodologische fiches en gedocumenteerde fiches (indien van toepassing) over de desbetreffende onderwerpen.

Deze documenten richten zich tot een onderlegd publiek. Ze zijn online beschikbaar op [de website van Leefmilieu Brussel](#). De [dynamische presentatie](#) voor het grote publiek is eveneens bijgewerkt.

Vooruitzichten

Het volgende volledige verslag over de staat van het leefmilieu zal de periode 2015-2018 bestrijken en wordt in 2019 opgesteld voor publicatie in 2020.

Parallel hiermee zal grondig worden nagedacht over het tijdschema voor de publicatie van de gegevens. Doelstelling: het verstrekken van milieu-informatie die nóg actueler en relevant is.

OPEN DATA BIJ LEEFMILIEU BRUSSEL

OPEN DATA BIJ LEEFMILIEU BRUSSEL

Beschrijving van de uitdaging en doelen

De ordonnantie Open Data (27/10/2016) voorziet in een ruimer hergebruik van de informatie waarover overheidsdiensten beschikken, met inachtneming van de regels inzake openbaarmaking door de overheid en toegang tot milieu-informatie, dat ongewijzigd blijft.

Onder impuls van easy.brussels en de strategie smartcity.brussels heeft Leefmilieu Brussel een reeks gegevens ter beschikking gesteld ten voordele van de levenskwaliteit van de burgers, bezoekers en ondernemers in Brussel en omstreken.

Wettelijke en hiermee gelijkgestelde gegevens

- Richtlijn 2003/98/EG inzake het hergebruik van overheidsinformatie (PSI-richtlijn – ‘public sector information’)
- Richtlijn 2013/37/EU tot wijziging van bovengenoemde richtlijn (herziening van de PSI)
- De ordonnantie van 6 maart 2008 inzake het hergebruik van overheidsinformatie (eerste omzetting)
- De ordonnantie van 27 oktober 2016 betreffende de invoering van een beleid inzake openbaarheid van gegevens (Open Data)

Stand van zaken vóór 2018 en ingezette middelen

Een in 2017 uitgevoerde inventarisatie van de databanken heeft 226 datasets opgeleverd. Deze inventarisatie vormde een eerste basis voor het identificeren van relevante gegevensstromen in de context van open data. Sommige datasets (die alle betrekking hadden op het openstellen van cartografische gegevens in het kader van de INSPIRE-richtlijn) waren al gepubliceerd op de gewestelijke portaal-site, alsook op de vorige portaal-site die gekoppeld was aan deze richtlijn. Daarnaast werden reeds datasets gepubliceerd via de website van Leefmilieu Brussel.

Deze inventarisatie van databanken werd eerst intern beschikbaar gesteld, via een portaal-site die vergelijkbaar is met de site die op gewestelijk niveau wordt gebruikt, om op termijn het automatisch terugvinden van gegevens die op de gewestelijke portaal-site worden gepubliceerd te vergemakkelijken.

Op bestuursniveau is een ‘open data’-comité opgericht. Het comité heeft tot doel de Directieraad van Leefmilieu Brussel bij te staan bij het bepalen van een opendatastrategie en de uitvoering daarvan, en het personeel te begeleiden in verband met dit thema.

OPEN DATA BIJ LEEFMILIEU BRUSSEL

In 2018 heeft Leefmilieu Brussel twee acties ondernomen:

- de bepaling van een publicatiestrategie voor open data, die er in de eerste plaats op gericht is het hergebruik van eerder gepubliceerde gegevens te vergemakkelijken;
- belangrijke datasets inzake leefmilieu worden momenteel ook geanalyseerd (bv. gegevens over geluidsmetingen). Ze zullen in de toekomst worden gepubliceerd.

Begrotingsmiddelen

Geen specifieke budgettaire gevolgen in 2018.

Resultaten

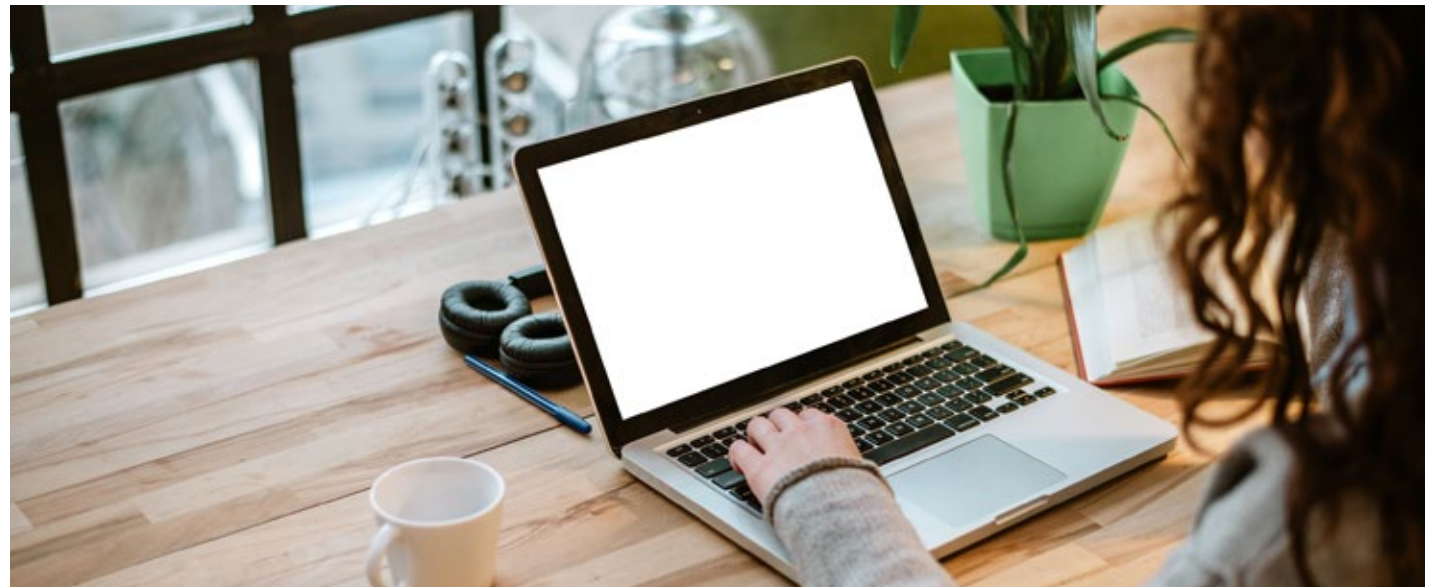
Tot op heden heeft Leefmilieu Brussel 42 datasets als open data gepubliceerd op de gewestelijke portaalsite.

<http://opendatastore.brussels>

Vooruitzichten

Andere gegevenscategorieën worden momenteel verwerkt en geanalyseerd en kunnen in 2019 worden gepubliceerd.

Tot op heden heeft Leefmilieu Brussel 42 datasets als open data gepubliceerd op de gewestelijke portaalsite.

Redactie en coördinatie:

Vera MombEEK, Isabelle Degraeve

Herfezing:

Frédéric Fontaine, Sylvie Clara, Isabelle Degraeve

Copyright foto's:

Balseiro Sollano Elena: p. 33

Boccaro Bernard: p. 71

Claes Xavier:

p. 1, 2, 6, 11, 14, 18, 20, 21, 22, 35, 36, 76, 77, 81

Coomans de Brachène Yvonnice: p. 1, 7

Demeuse Frédéric: p. 30, 75

Donot Pierre: p. 1, 4, 37, 38

Fonck Yves: p. 61

Ghys Arnaud: p. 1, 4, 5, 15, 36, 40, 42, 43, 44, 45, 46

Glavie Yvan: p. 4, 79

Hamza Malika: p. 47

Leefmilieu Brussel:

p. 1, 3, 4, 23, 24, 26, 29, 41, 59

Libert Dominique: p. 3, 13, 15, 17, 58

Maindiaux Bénédicte:

p. 3, 48, 49, 51, 63, 64, 66, 67, 68, 69

Mannaerts Pascal: p. 1

Ruelle Julien: p. 1, 77

Somme Laurent: p. 4, 53, 55, 57

Thinkstock: p. 1, 4, 9, 12, 74, 78, 80

Vaes Frederik: p. 4, 32

Graphic design:

associationdidees.be

Verantwoordelijke uitgevers:

F. Fontaine & B. Dewulf

Havenlaan 86C/3000 · 1000 Brussel

INFO

02 775 75 75 · LEEFMILIEU.BRUSSELS